

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Острозька академія»
Навчально-науковий центр заочно-дистанційного навчання
Кафедра фінансів, обліку і аудиту

Кваліфікаційна робота
на здобуття освітнього ступеня магістра
на тему: **«УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ»**

Виконала:
студентка 2 курсу, групи ЗМФК-61
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та
страхування
освітньо-професійної програми ФІНАНСИ,
БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ
другого (магістерського) рівня вищої освіти
Склезь Мирослава Андріївна

Керівник – кандидат економічних наук, доцент
Шулик Юлія Віталіївна
Рецензент – доктор економічних наук, доцент
Антонюк Олена Ростиславівна

"РОБОТА ДОПУЩЕНА ДО ЗАХИСТУ"

Завідувач кафедри фінансів,
обліку і аудиту _____ (проф., д.е.н. Мамонтова
Н.А.)

(підпис)

Протокол № _____ від « ____ » _____ 2020 р.

Острог, 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ БАНКУ	6
1.1.Поняття ліквідності банку.....	6
1.2.Особливості управління ліквідністю банків	11
1.3.Методи управління ліквідністю банку	19
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ЛІКВІДНОСТІ БАНКІВ ПАТ «РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ», ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ (ОЩАДБАНК), ДЕРЖАВНИЙ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНИЙ БАНК УКРАЇНИ (УКРЕКСІМБАНК)	25
2.1. Аналіз ліквідності ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанк, Укрексімбанк	25
2.2. Проблеми ліквідності банків ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанк, Укрексімбанк	44
2.3. Фактори впливу на ліквідність банків ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанк, Укрексімбанк	52
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНОСТІ В БАНКУ	57
3.1. Стратегії управління ліквідністю банку як необхідна умова підвищення прибутковості банку	57
3.2. Напрями покращення процесу управління ліквідністю в банках	66
3.3. Умови активізації напрямів удосконалення управління ліквідністю в банках	71
ВИСНОВКИ.....	82
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	86
ДОДАТКИ.....	95

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. У наш час ліквідність стала основним фактором ризику в сучасній банківській діяльності. Під впливом глобалізації, лібералізації потоків капіталу, появи складних фінансових інструментів та інновацій на фінансових ринках політика банківського нагляду повинна бути змінена відповідно до сучасних умов, тенденції розвитку української банківської галузі та процесу світових фінансових ринків.

Ліквідність має важливе значення для самого банку і для його клієнтів, оскільки свідчить про його надійність, стабільність і тим самим виступає найважливішою якісною характеристикою його діяльності. Для клієнта висока ліквідність означає здатність банку в будь-який момент повернути залучені кошти або видати кредит. Кризи банківської сфери підтверджують необхідність професійного управління ліквідністю. Основне місце по частоті виникнення (близько 60%) і обсягом втрат (понад 80%), в спектрі банківських ризиків, займають ризики ліквідності і кредитування. У зв'язку із зростанням банківської конкуренції кредитні організації змушені проводити більш ризиковану політику за основними напрямками діяльності, що веде до зниження їх ліквідних позицій. Регулювання структури активів і пасивів обмежується вимогами ліквідності і кордонами ризиків портфеля активів банку, ринковою конкуренцією з боку інших банків, вибором і розміром боргових інструментів.

Актуальність теми полягає в тому, що в процесі управління банки стикаються з проблемою оптимального співвідношення ліквідності і прибутковості. З одного боку, банки повинні забезпечити достатній рівень ліквідності, тобто виконання своїх зобов'язань перед клієнтами вчасно і в повному обсязі, з іншого – за рахунок ефективного управління сприяти максимізації доходів від операцій, що проводяться. У той же час, сьогодні

банки намагаються мати певний запас цієї ліквідності, що веде до її надлишку, відповідно, банк недоотримує прибуток від цього.

Різноманітним аспектам банківської ліквідності присвячено досить багато робіт вітчизняних і зарубіжних науковців. Серед зарубіжних економістів підходи до діагностики ліквідності досліджували Пітер С. Роуз, Джозеф Ф. Сінкі, також російські фахівці: М. А. Поморина, А. Н. Шаталов, В. В. Бабанов, О.В. Васюренко, О. М. Колодізев, О. В. Молчанов, О. Пернарівський, І. В. Сало, Б.Адамик, Є.Андрушак, О.Барановський, О.Васюренко, Н.Гребеник, І.Д'яконова, О.Заруцька, В.Коваленко, М.Коваленко, О.Колодізев, М.Крупка, С.Лобозинська, В.Міщенко, О.Петрик, О.Поправка, О.Сарахман, Л.Сисоєва, О.Скаско, Т.Смовженко, О.Хаб'юк, Н.Швець та ін.

У нашій роботі використані праці таких вчених: А. М. Мороз, О.Д. Вовчак, І.М. Лазепко, Л. Висоцької, Е. Галицької, В. Шелудько, О. Лаврушина, Л. Фрей, Р. Фаттахової, П. Роуза, В. Усоскина, М. Авдєєва, В.І. Міщенко, А.В. Сомик, Т. Субханіж, А.М. Герасимовича, О. Іващука, Г.Г. Коробова, Н.І. Кузьмука, Ю.С. Серпенінова, І.В. Ключєва, І.М. Парасій-Вергуненка, Д. Олійника.

Метою дослідження є визначення шляхів удосконалення управління ліквідності банку (на матеріалі ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Державний Ощадний Банк України (ОЩАДБАНК), Державний Експортно-Імпортний Банк України (УКРЕКСІМБАНК)) на основі теоретичних та практичних аспектів обраної проблематики.

На основі мети дослідження, визначено такі **завдання роботи**:

- вивчити поняття управління ліквідністю банку;
- розглянути особливості управління ліквідністю банків;
- здійснити аналіз ліквідності ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанк, Укрексімбанк;
- розглянути проблеми ліквідності банків ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанк, Укрексімбанк;

- проаналізувати стратегії управління ліквідністю банку як необхідна умова підвищення прибутковості банку;
- навести напрями удосконалення процесу управління ліквідністю в банках;
- дослідити умови активізації напрямів удосконалення управління ліквідністю в банках.

Об’єкт дослідження: управління ліквідністю комерційних банків ((на матеріалі ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Державний Ощадний Банк України (ОЩАДБАНК), Державний Експортно-Імпортний Банк України (УКРЕКСІМБАНК)).

Предмет дослідження: особливості управління ліквідністю комерційних банків.

При написанні роботи використовувалися такі **методи дослідження:** спостереження, порівняння, узагальнення, методи аналізу економічної інформації.

Структура роботи. Магістерська робота виконана на 113 аркушах, з використанням 88 літературних джерел, 8 ілюстрацій і 13 таблиць.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ БАНКУ

1.1. Поняття ліквідності банку

Підтримання достатньої ліквідності є необхідною умовою для забезпечення безперебійної роботи банків та оптимального розподілу та використання банківських ресурсів, створюючи тим самим достатні умови для досягнення основних цілей банківської галузі та сталого економічного розвитку.

Під ліквідністю розуміється простота купівлі-продажу, перетворення матеріальних активів та інших активів у грошові кошти [11, С. 5]. Базельський комітет з банківського нагляду визначає ліквідність кредитної організації як «... здатність банку забезпечувати фіндування активів зустрічними пасивами доступною терміновості без прийняття неприйнятних збитків».

Ліквідність – ключова якісна характеристика діяльності банку, яка характеризує рівень надійності і стабільності. Реальні зобов'язання відображаються на конкретно зазначених балансових операціях під виглядом депозиту, який в свою чергу привертає міжбанківські кредити цінних паперів (ощадні та депозитні сертифікати, векселі). Умовні зобов'язання відображаються на позабалансових рахунках, і виникають в певних випадках, наприклад, таких як гарантія, порука видане банком.

В даний час в банківському законодавстві деяких держав і міжнародних організацій застосовуються два схожих терміни: «миттєва ліквідність» і «внутрішня ліквідність». Перший термін застосовується до банківських операцій, в рамках яких банк є платником за своїм зобов'язанням, а другий – до платежів, в рамках яких банк виступає не тільки в ролі платника, а й посередника при здійсненні платежів між третіми особами [41, С. 18].

Подібність даних термінів полягає в тому, що обидва позначають ліквідність, яка можливо буде затребувана банком протягом дня. Однак миттєва ліквідність необхідна банку для виконання зобов'язань, в той час як внутріденна – для здійснення щоденних платежів. Миттєва ліквідність забезпечує виконання банком своїх першочергових зобов'язань за рахунок високоліквідних активів, а внутріденна використовується банком протягом робочого дня і дозволяє йому здійснювати платежі в реальному часі.

Таким чином, порівняння розглянутих термінів дозволяє зробити висновок про те, що дані поняття слід розрізняти, оскільки миттєва ліквідність – це здатність банку виконувати свої зобов'язання перед клієнтами і контрагентами в день запитання ними зобов'язань, а внутріденна ліквідність – це здатність банку виконувати свої платежі і платежі клієнтів протягом операційного дня.

Ліквідні активи банку:

- готівкові грошові кошти, в касі і рахунках;
- активи, швидко реалізовані в готівку;
- кредити;
- векселі.

Професор банківської справи та фінансів, американський вчений Дж. Синки в своїй роботі пише про призначення ліквідності для банків, яка необхідна «... для задоволення вимог про вилучення депозитів і запитів клієнтів, які бажають отримати кредит; непередбачені зміни потоків кредитів призводять до появи ризику ліквідності» [38, С. 644]. Слід зазначити, що дане поняття ліквідності розкриває її функціональне призначення і в той же час характеризує саме банківську специфіку.

Робота професора О.І. дає подібне пояснення поняття ліквідності в комерційних банках. Ліквідність Лаврушиної визначається як здатність своєчасно виконувати свої зобов'язання без втрат для задоволення потреб споживачів в машинобудуванні та послугах. Цей підхід розглядає ліквідність як запас коштів і зводить її до ліквідності балансу банку. Цей

метод має дві основні функції. По-перше, при визначенні ліквідності не враховуються зміни розміру та структури активів та пасивів балансу банку за певний проміжок часу. Іншими словами, ліквідність оцінюється на основі балансу активів та пасивів на конкретну дату. По-друге, при визначенні ліквідності шляхом порівняння наявних оборотних активів із попитом на оборотні активи на конкретну дату враховуються лише ті активи, які можуть бути перетворені в грошові кошти. Це не враховує отримані оборотні кошти як дохід.

Дослідивши даний підхід до ліквідності як запасу засобів, можна дати наступне визначення ліквідності балансу банку: баланс ліквідний, якщо здатний своєчасно виконати свої зобов'язання по пасиву в результаті швидкої реалізації коштів активу. Разом з тим, слід визнати обмеженість даного підходу і відзначити, що він є досить вузьким за визначенням. Огляд визначень ліквідності з точки зору різних вчених наводиться в статті Р.Х. Фаттахова «Управління ризиком банківської ліквідності» [45, С. 206]. Так, радянський економіст Л.І.Фрей вважав, що вирішення проблеми банківської ліквідності після банківської кризи в США полягала в перенесенні можливості погашення боржником банку свого боргу на можливість отримання кредиту в інших банках. На думку американського економіста П.С. Роуза банк є ліквідним в тому випадку, якщо отримує доступ до засобів, які можливо залучити за розумну ціну і в потрібний для банку момент.

Тому ліквідність розглядається як здатність банків залучати кошти на грошовому ринку чи центральному банку за розумними цінами. Професор В.М. Усоскін розглядає ліквідність як здатність банків погашати борг готівкою, продавати активи та залучати ресурси з інших джерел. З точки зору цих вчених, ліквідність банків вивчається з точки зору другого методу, який аналізує ліквідність як «ліквідну». Цей метод вважається більш загальним методом, який визначає ліквідність банку як динамічний стан і одночасно характеризує здатність банку своєчасно виконувати свої зобов'язання шляхом належного управління активами та пасивами.

Оскільки метод дослідження розглядає ліквідність з точки зору «потoku», він враховував динаміку показників балансу і, отже, аналізував здатність банків змінювати або підтримувати поточний рівень ліквідності. Це досягається, перш за все, за допомогою ефективного управління активами і пасивами банку.

Відсутність єдиного трактування поняття «ліквідність» створює певні незручності і не може відображати її сутності як важливої економічної категорії. При цьому велике значення має визначення поняття ліквідності в усіх проявах. Ліквідність банку можна розглядати з точки зору двох основних підходів як «запас» і як «потік». Перед появою терміну «ліквідність» для позначення здатності активів до швидкої і легкої мобілізації в Україні використовувалося слово німецького походження «ліквідітет». [45, с.205].

Ліквідність банку може розглядатися як «запас» і як «потік», але в обох випадках вона виступає, як здатність банку своєчасно виконати свої зобов'язання. Ліквідність балансу банку – більш вузьке поняття в порівнянні з ліквідністю банку взагалі, оскільки відображає стан ліквідності банку на конкретну дату.

Різні автори виділяють в структурі балансу кредитної організації різну кількість груп активів в залежності від їх відповідності певним критеріям таким, як швидкість обігу в грошові кошти і збереження в цьому випадку своєї вартості, а також здатність до обігу на ринку. Так, М. А. Авдєєв у своїй монографії виділяє три групи активів: першокласні ліквідні кошти, ліквідні кошти, які можуть бути досить швидко перетворені в грошові кошти і неліквідні активи. О.І. Лаврушин розглядає чотири класи активів – абсолютно ліквідні, високоліквідні, малоліквідні і неліквідні активи [27, С. 267].

Безперечно, в групу високоліквідних активів відносяться валютні та прирівняні до них кошти - група статей, з'єднаних поняттям «каса». У свою чергу в найменш ліквідних активів слід віднести відкриті кредитні частини

на міжбанківському ринку і цінні папери, що характеризуються невисоким рівнем ризику за умови їх звернення на вторинному ринку. З підтримкою цих активів банки створюють резерви, які дають можливість покривати поточні зобов'язання і гарантувати короткострокові розриви ліквідності. Окреслені активи утворюють групу активів, яка називається «накопиченою ліквідністю» [27, С. 266].

Баланс банку на конкретну дату має можливість бути неліквідним в результаті того, що його ліквідні активи не покривають у відповідному розмірі миттєвих і поточних зобов'язань. Крім того, на будь-яку дату можуть бути закріплені порушення обов'язкових нормативів ліквідності, поставлених Центральним банком. Втім, не звертаючи уваги на це, банк має можливість залишатися ліквідним, якщо має можливість запозичувати необхідні кошти, в тому числі завдяки своїй репутації на ринку. Також цього можливо досягти в майбутньому за рахунок сформованих, більш термінових резервів ліквідних коштів. Слід зазначити, що, як правило, неліквідний банк має неліквідний баланс. Це говорить про те, що в наданій кредитній організації буквально немає ніяких можливостей для подальшої роботи. В даному випадку до банку застосовується термін «неплатоспроможний».

Отже, аналіз ліквідності комерційного банку вважається одним із способів визначення його фінансової стійкості. У той же час здатність банку залучити кошти, яких бракує для підтримки або поповнення ліквідності буде залежати від його фінансової стійкості як позичальника. У ситуації, коли банк віднесений органом спостереження до категорії мало стійких, швидше за все, його потреби не стануть задоволені. Так, кредити рефінансування в нашій країні надаються, як правило, фінансово стійким кредитним організаціям під завдаток високоліквідних активів.

1.2. Особливості управління ліквідністю банків

Зародження, становлення і розвиток економічних відносин суспільства обґрунтовано обмеженістю і водночас великою кількістю природних ресурсів, засобів існування, предметів домашнього вжитку, що вимагало від певних груп людей, які володіли тим чи іншим іншим благом знаходити шляхи отримання інших, більше важливих для їх існування благ.

Обов'язкові резервні вимоги центрального банку виступають найдавнішим із ключових інструментів регулювання ліквідності банку. Під обов'язковими резервами маються на увазі активи, які застосовуються для забезпечення гарантованої ліквідності банків [4, с. 22].

Центральний банк за допомогою цього інструменту встановлює норматив резервування, що зобов'язані зберігати банки на рахунках центрального банку в залежності від залучених коштів. В першу чергу обов'язкові резервні вимоги пов'язані з показником грошової маси і ліквідності банків: в разі зниження норми обов'язкових резервних вимог в постанові банків відбувається приріст вільних резервів, тобто збільшується їх вільна ліквідність, з'являються можливості проведення інтенсивних операцій і виконання банками власних зобов'язань. У зворотному випадку, збільшення норми обов'язкового резервування тягне за собою скорочення зазначених можливостей і пропозиції грошей.

В даний момент найпоширенішим вважається впровадження найменших обов'язкових резервів в багатьох розвинених країнах. На перших етапах як правило даний інструмент застосовувався для страхування своєчасного виконання зобов'язань банків щодо залучених засобів.

Для зведення дієвої системи управління після вибору об'єкта і параметра оптимізації треба розглядати всі важливі моменти, які можуть впливати на процес управління. У разі якщо який-небудь фактор стане неврахованим, то це може призвести до незапланованих випадкових відхилень від плану. У прогресивної науковій літературі відсутнє конкретне

трактування класифікації факторів, що впливають на ліквідність банку, в наслідок цього дане питання залишається актуальним.

Такі науковці, як В.І. Міщенко, А. В. Сомик, Т. Субханіж розглядають фактори ліквідності в сукупності, не розмежовуючи їх за ознаками, і виділяють такі фактори: якість активів і пасивів, капітальна база банку, співвідношення активів і пасивів за строками, рівень фінансового менеджменту та імідж банку, його внутрішня політика, економічна і політична обстановка в країні, становлення фінансових ринків, політика центрального банку.

У працях таких авторів, як А. М. Герасимович, А. Івашук, Г.Г. Коробова, Н.І. Кузьмук, А.І. Лаврушин, Ю.С. Серпенінов здійснено розподіл факторів на внутрішні і зовнішні, а додатково розглядаються фінансові результати діяльності банку, ступінь залежності від зовнішніх джерел ресурсів, можливість залучати кошти на фінансовому ринку. І.В. Ключев, І.М. Парасій-Вергуненко наводять більше докладну класифікацію, приділяючи увагу випадковим, сезонним, циклічним коливанням. Д.М. Олійник в складі внутрішніх моментів виділяє фінансові та організаційні. Це різноманіття підходів до структуризації факторів впливу на ліквідність, на нашу думку, викликана, перш за все, особливостями певного вивчення, в наслідок цього кожен з цих підходів містить право на існування. Узагальнивши підходи науковців щодо факторів, які впливають на ліквідність банку, наведемо власну класифікацію.

Запропонована класифікація передбачає, що фактори, які діють на ліквідність складаються не хаотично, а в підсумку впливу і взаємодії зовнішніх і внутрішніх стейкхолдерів банку, а ще інших фінансових суб'єктів, в наслідок цього до цього твердження всі фактори впливу розбиті на три рівні, належні окремим групам стейкхолдерів. У той же час будь-який із значень складається за принципом накопичувального результату, тобто, наприклад, третій рівень має на увазі вплив стейкхолдерів 1 і 2 рівня, а ще додаткових фінансових суб'єктів.

До факторів першого рівня віднесемо ті, що лежать в площині конкретного контролю з боку внутрішніх стейкхолдерів прямого впливу. Якраз від якості управління залежить якість активів і пасивів, їх відповідність по строках, сумах, валют; можливість банку залучати кошти на фінансовому ринку; імідж банку.

Вплив операційного ризику на ліквідність банку має можливість володіти різними масштабами: від неможливості розрахуватися за зобов'язаннями з окремим клієнтом у разі помилки або ж зловживання працівника банку до неліквідності всього банку по підставі появи помилок і збоїв в роботі комп'ютерної системи, програм, які здійснюють планування ліквідності і т.д. [48]. Останнім часом регулятор все більше уваги приділяє мінімізації наданого ризику, а самі банки покращують особисті інформаційні системи і способи захисту [22].

Фактори другого рівня не можуть бути об'єктом управлінських дій з боку банку, втім їх аналіз дозволяє вірно оцінити обставини, в яких він функціонує, ризики та можливості, пов'язані із зовнішнім середовищем, що складається в результаті взаємодії з усіма групами стейкхолдерів банку. Законодавчі запити загальної дії, що пред'являються державою до роботи суб'єктів господарювання, зроблених у формі публічних акціонерних товариств (далі - ПАТ), спрацьовують і для банків, отже, суттєво впливають на організаційні, фінансові та інші нюанси їх роботи, в наслідок цього при побудові системи управління ліквідністю банку ці запити мають бути передбачені. З іншого боку, роль країни не обмежується законотворчою роботою, а її інтенсивна роль на економічному ринку при проведенні операцій з облігаціями внутрішньої державної позики (далі - ОВДП), інвестиційних, квазіфіскальних операцій впливає на ліквідність банку.

Регуляторна діяльність у банківському секторі, що проявляється у встановленні прямих обмежень, заборон, вказівок, правил та проведенні економічної політики регулятора, впливає на ліквідність банків через встановлення приписів щодо розміру резервів, нормативів ліквідності,

капіталу тощо або опосередковано – шляхом регулювання ліквідності ринку в цілому. Стан фінансових ринків визначає їх спроможність перерозподіляти ліквідність шляхом надання/отримання кредитів, купівлі/продажу цінних паперів. Низька ліквідність цих ринків може стати причиною зниження ліквідності окремого банку внаслідок неспроможності оперативно залучити кошти за прийнятною ціною.

З метою створення умов для стабільної діяльності банків, вчасного виконання ними зобов'язань, а також надання додаткової гнучкості при управлінні ліквідністю, регулятор змінював вимоги до формування банками обов'язкових резервів, а саме:

- зменшував частку обов'язкових резервів, яка має формуватися банками на окремому рахунку в НБУ та встановив новий порядок формування та зберігання всіма банками обов'язкових резервів на кореспондентському рахунку;

- зменшував частку мінімально допустимого обсягу обов'язкових резервів, який необхідно утримувати щоденно на кореспондентському рахунку банків;

- уніфікував нормативи обов'язкового резервування залежно від строку залучення коштів шляхом спрощення системи нормативів обов'язкового резервування;

- дозволив зарахування частини готівкових касових залишків на покриття обов'язкових резервів, що формуються та зберігаються на кореспондентському рахунку [38].

До переліку факторів 3 рівня належать ті, що виникають у результаті взаємодії всіх стейкхолдерів банку, а також інших суб'єктів економічних відносин у довгостроковій перспективі, тобто їх вплив визначає загальний стан політичного, технологічного, соціального, економічного середовища держави і не є еластичним до зміни у короткостроковому періоді. Політичне поле значним чином впливає на побудову системи управління ліквідністю банку. Нестабільна політична ситуація погіршує якість суспільних інститутів,

що впливає на їх здатність здійснювати опосередковане регулювання та контроль ліквідності банку.

На відміну від економічних факторів, у політиці неможливо виділити детерміновані фактори впливу на ліквідність банку, тому визначати вплив політичного середовища особливо складно. Технологічні фактори, що впливають на ліквідність банків, перш за все, визначаються рівнем розвитку інформаційної інфраструктури, яка дозволяє оперативно реагувати на відповідні зміни, а також розвитком комунікаційної мережі як між окремими банками, так і в ланці «банк-регулятор», що дає змогу налагодити зв'язки між банками-контрагентами з метою швидкого залучення чи розміщення коштів при управлінні ліквідністю.

Зростання цін призводить до переорієнтації потреб економічних суб'єктів на користь споживання і зумовлює зменшення обсягів заощаджень, унаслідок чого частка коштів на рахунках клієнтів у зобов'язаннях банків зменшується. Це призводить до необхідності пошуку нових джерел формування ресурсів та значно ускладнює процес управління ліквідністю банків. У цілому дію факторів загального впливу на ліквідність банку можна охарактеризувати як негативну. Фактори, прояв яких носить випадковий чи мінливий характер, варто відносити до групи факторів непостійної дії, при чому циклічні та сезонні коливання характерні для всієї економічної системи держави, у той час як випадкові фактори можуть впливати як на макрорівні, так і на рівні окремого банку [16].

Економічні цикли – регулярні коливання рівня ділової активності від економічного піднесення до спаду. Передбачаючи зміни економічної ситуації, домогосподарства і фірми впливають на баланс «дохід-споживання», в результаті чого скорочується чи зростає сукупний попит, оборот роздрібної торгівлі, об'єми виробництва, зайнятість. Ці зміни найбільш характерні для періоду економічних криз або фаз піднесення та економічного процвітання.

Залежно від стану економічного циклу в країні значним чином змінюється купівельна спроможність населення, а також потреба у кредитних ресурсах, що, в свою чергу, впливає на ліквідність банків. Сезонні коливання, які здійснюють вплив через зниження чи зростання економічної активності, викликані специфікою окремих галузей економіки, тому впливають і на діяльність банків як основних суб'єктів перерозподілу тимчасово вільних коштів в умовах банкоцентричності фінансової системи. Випадковими та надзвичайними факторами вважають події на макро- (масові страйки, наслідки стихійних лих, військові конфлікти, революційні політичні та економічні події та ін.) та мікрорівні (руйнування матеріальної бази банку, масове вилучення коштів з банку внаслідок розповсюдження неправдивої інформації та ін.), які не мають властивості статистичної стійкості та не можуть бути описані яким-небудь законом розподілу ймовірності, тому ймовірність тих чи інших подій, що пов'язані з впливом цих факторів, визначити неможливо [80].

Управління ліквідністю - одне з найважливіших оперативних завдань у процесі управління банком. Помилки в управлінні ліквідністю надзвичайно болючі для банків, оскільки по-перше, вони можуть спричинити значні збитки; по-друге, через кризу ліквідності банки можуть бути призупинені (наприклад, тимчасове призупинення платежів або готівкові платежі).

Ризик ліквідності – це поточний і перспективний ризик, який стосується прибутку або капіталу, і виникає внаслідок нездатності банку виконати фінансові зобов'язання при настанні терміну їх врегулювання без понесення неприйнятних збитків (вкрай високу вартість фінансування). Цей ризик виникає у зв'язку з тим, що банк може виявитися не в змозі забезпечити очікувані і непередбачені грошові потоки, і потреби в заставному забезпеченні.

Найбільш поширеним в практиці комерційних банків при постійному контролі й управлінні ліквідністю є аналіз структурної ліквідності – GAP-

аналіз. Сутність його полягає в аналітичному розподілі активів, пасивів і позабалансових позицій за заданими тимчасовими діапазонами відповідно до певних критеріїв. Різниця між активами і пасивами називається GАРом.

Ризик дисбалансу ліквідності - це додаткові витрати, які банки можуть зазнати при залученні коштів у надзвичайних ситуаціях. Це спричинено невідповідністю строків погашення активів та пасивів. GАР відображає необхідність залучення чи інвестування в майбутнє.

Отже, GАР визначається як сума чутливих до зміни відсотків активів на певну дату за вирахуванням суми чутливих до зміни відсотків пасивів на ту ж дату.

Згідно з підсумками відсоткової оцінки, накладення фактичних показників на планові в абсолютному і відносному вираженні, можна визначити поточний стан в чотирьох ранговій основі:

1) стан «незмінної ліквідності» можна констатувати в разі, якщо значення зазначених вище нормативів Н2, Н3, Н4 постійно і суттєво не змінюється протягом досліджуваного часового діапазону;

2) стан «зростання ліквідності» можна визначити, якщо значення показників нормативів Н2 і Н3 зростають, і скорочується значення за нормативом Н4 протягом досліджуваного і аналізованого тимчасового діапазону;

3) стан «падіння ліквідності» констатується, якщо реальні значення нормативів Н2 і Н3 зменшуються, і зростає значення за нормативом Н4 протягом досліджуваного часового діапазону.

4) стан «втрати ліквідності» характерний в разі, якщо фактичні значення нормативів Н2 і Н3 протягом аналізованого періоду мінімізовані, і збільшується значення за нормативом Н4.

Ситуація, в якій відбувається втрата або значне погіршення показників ліквідності, банку необхідно зміцнити ліквідність, сутність дій в даній ситуації може бути утворена на основі аналізу наступних етапів фінансового аналізу ліквідності комерційного банку.

Недостатня ліквідність не тільки робить банки нездатними погашати борги, а й унеможливорює залучення коштів для стабільних та ефективних операцій.

Ліквідність комерційного банку заснована на постійному підтримці об'єктивного та необхідного співвідношення між трьома його компонентами - власним капіталом банку, а також залученні та розміщенні коштів через функціонування та управління його структурними елементами. Під впливом попиту та пропозиції валютних ресурсів ліквідність банків постійно змінюється.

Ми наголошуємо на таких поняттях «банківська ліквідність»:

–Здатність банку своєчасно виконувати свої зобов'язання;

Враховуючи здатність активу зберігати номінальну вартість без змін, він може використовуватися як платіжний засіб;

– Здатність банку забезпечувати своєчасне та повне виконання грошових зобов'язань;

–Здатність банків вести активний бізнес.

У практиці міжнародних банківських операцій під ліквідністю банку розуміють здатність швидко і повністю задовольнити надзвичайний попит на готівку, тому одним із найважливіших завдань управління банком є забезпечення належного рівня ліквідності.

1.3. Методи управління ліквідністю банку

Ліквідність комерційного банку не тільки займає особливе місце в забезпеченні його економічної стійкості, а й працює головним індикатором стабільності банківської системи в цілому. При цьому на рівні кредитної організації говорять про ліквідність активів, балансу, банку, на рівні банківської системи - про ліквідність банківського сектора [3].

Враховуючи важливість банківської ліквідності, управління нею, як сукупність заходів і способів підтримки, вважається одним з найважливіших

напрямків в банківському менеджменті. Є внутрішні і зовнішні (системні) інструменти управління банківською ліквідністю. На рівні комерційних банків вони шикуються в залежності від специфіки операцій, особливостей клієнтів та інших моментів. Втім, не звертаючи уваги на відмінності, всі способи можливо поєднати в три блоки (табл. 1.1) [4, с. 174].

Таблиця 1.1

Основні методи управління ліквідністю банку

Найменування методу	Зміст методу
Управління активами	банк визначає можливості розміщення власних і залучених коштів так, щоб при мінімальному ризику отримати максимально можливий прибуток, зберігаючи ліквідність
Управління пасивами	банк визначає політику управління розміром власного капіталу і залучених коштів, їх оптимальну структуру з метою подальшого ефективного використання в активних операціях
Збалансоване управління активами і пасивами	банк застосовує портфельний підхід до управління ліквідністю через злагоджене управління своїми активами і пасивами

Джерело: [15]

Серед внутрішніх інструментів, що застосовуються комерційними банками для забезпечення дотримання нормативів ліквідності, а ще стійкої ліквідної позиції, можливо зазначити: платіжний календар з деталізацією потоків платежів, сценарії ліквідності, фондування, систему трансфертного ціноутворення та ін. Окремі банки практикують плаваючі кредитні ставки відсотків, але здебільшого вони фіксовані. Керуючи ліквідністю, банки щодня балансують між ризиком недоотримання доходу і ризиком надлишкових витрат [10, с. 32].

У зв'язку з проблемами на макроекономічному рівні, що проявилися в занепаді виробництва, валютно-економічної кризи, інфляції, підтримка ліквідності платного банку значно ускладнюється. Для того щоб в умовах, які кожен день змінюються комерційний банк мав можливість розмірено і дієво працювати, керівництво банку повинно приділяти більшу увагу аналізу показників роботи банку. Здійснення фінансового аналізу в банку містить величезне значення, тому що на базі його підсумків інструкція розглядає

існуючу і розробляє перспективну політику банку, визначає ефективність окремих видів операцій і планує розвиток їх нових видів.

Таким чином, виходячи з підсумків фінансового аналізу керівництво банку розробляє заходи щодо підвищення економічної стійкості банку. Аналіз ліквідності дозволяє виявити потенційні і реальні тенденції, які свідчать про зміщення в гіршу сторону ліквідності балансу банку, провести аналіз факторів негативного впливу на ліквідність банку, і вжити належних заходів щодо коригування ситуації.

Можливо відзначити наступні цілі аналізу банківської ліквідності:

1. Виявлення факторів несприятливого впливу на ліквідність банку і банківської системи.
2. Уточнення розрахункової системи оціночних коефіцієнтів, виявлення ймовірних прорахунків при розрахунку і знищенні даних завдань.
3. Виявлення реальних або потенційних негативних тенденцій зміщення в гіршу сторону ліквідності балансу банку і прийняття належних заходів щодо їх зміни.
4. Складання аналітичних матеріалів про стан ліквідності банку.
5. Вироблення рекомендацій відносно управління банком і визначення стратегії становлення з урахуванням підсумків аналізу [26, с. 246].

Головним джерелом інформації для аналізу банківської діяльності, що найбільш комплексно її характеризує, є баланс банку. З підтримкою аналізу балансових даних можна зробити висновки про реалізацію мотивованих установок, показників дохідності та ризикованості операцій, збалансованості активних і пасивних операцій, а також про дотримання нормативів ліквідності поставлених центральним банком. Аналіз показників ліквідності ще базується на інформації, отримують при аналізі балансу банку.

Метод гар-аналізу. За підтримки аналізу розривів оцінювали стан ліквідності банку. Показником, що характеризує стан ліквідності банку, є розрив ліквідності (ГПР), який є різницею між сумою доходу та сумою використаних коштів. Якщо наявні ліквідні активи перевищують їх розмір,

існує позитивний розрив ліквідності ($GAP > 0$). Це надлишок оборотних коштів, які потрібно швидко вкласти в прибуткові активи, перш ніж потрібна іноземна валюта. Коли попит на ліквідність перевищує його доступність, банки матимуть негативний розрив (дефіцит) ліквідності ($GAP < 0$) і постануть перед завданням пошуку найдешевшого та найдоступнішого джерела ліквідності.

Метод загального фонду коштів. Цей метод вважається простим у використанні, тому його часто використовують, особливо в періоди, коли є надлишок коштів. Суть методу загального фонду полягає в об'єднанні всіх ресурсів банку в загальний фонд і подальшому розподілі серед цих видів активів.³ точки зору банку та прибутковості активів, ці види активів є прийняті. Для здійснення інтенсивних операцій не має значення, звідки надходять кошти, але повинна дотримуватися відповідна величина ліквідності коштів, вкладених у відповідні активи (рис. 1.1).

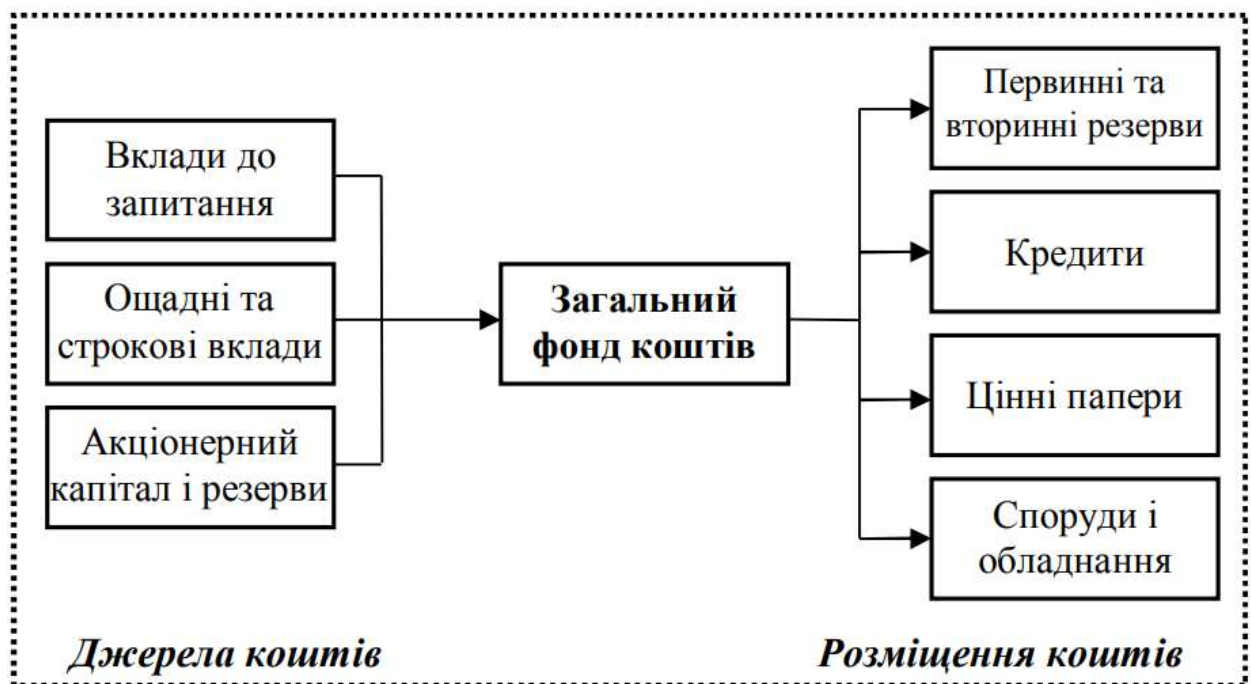

Рис. 1.1 – Схема управління активами методом загального фонду коштів
Джерело: [17]

Використання цього методу управління активами пов'язане з кредитними операціями банку, в наслідок цього його можна рекомендувати для застосування малим і середнім банкам. Основи використання цього

способу передбачають поєднання прибутковості і ліквідності. В наслідок цього, створюючи кращу структуру розміщення грошових ресурсів, банк зобов'язаний для себе кваліфікувати відповідність первинних і вторинних резервів.

Метод розподілу активів (метод конверсії коштів). Виділяє ймовірність здолати обмеженість способу спільного фонду коштів. Згідно моделі розподілу активів, розмір необхідних банку ліквідних коштів залежить від джерел залучення. З підтримкою цього способу робиться спроба розмежувати джерела засобів у відповідність до нормою невід'ємних резервів і швидкості їх обігу. Наприклад, вклади до запитання вимагають більш високої норми обов'язкових резервів у порівнянні ощадними та невідкладними вкладами і швидкість їх обігу також вища, ніж в інших вкладів. Ця модель має на увазі створення в самому банку кількох мінібанків - центрів, де сконцентровані кошти, залучені банком з різних джерел. Кожний центр розміщує кошти самостійно, незалежно один від одного, і для кожного джерела створюються резерви. Найбільший резерв – за вкладами до запитання, далі в міру спадання – для ощадних і строкових вкладів, мінімальний – для основного капіталу (рис. 1.2).

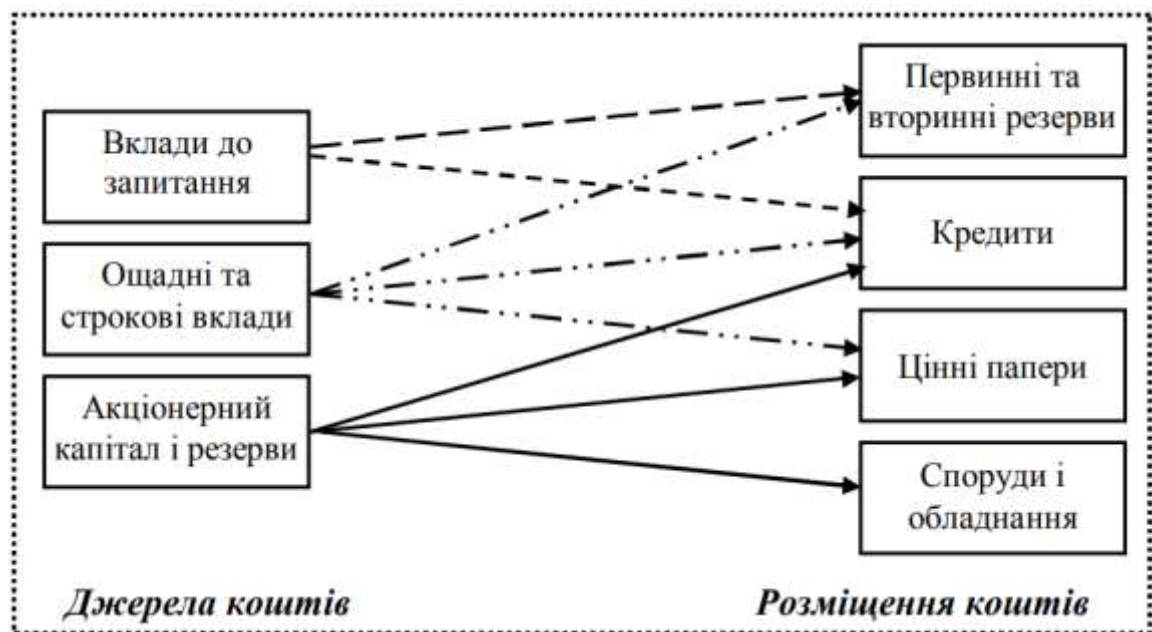

Рис. 1.2 – Схема управління активами методом розподілу

Джерело: [17]

Плюсом способу розподілу активів вважається скорочення частки високоліквідних активів і вкладення додаткових коштів в кредити і інвестиції, які призводять до збільшення прибутку.

Тому вищезазначені два методи управління активами не можна вважати завершеними. В обох методах основна увага приділяється ліквідності обов'язкових резервів та депозитів, які можуть бути вилучені, і менше уваги приділяється задоволенню потреб заявок на позики клієнтів. У той же час загальновідомо, що зі збільшенням підприємницької діяльності депозити та позики зростали. Якщо це станеться, крім встановлених резервних вимог, банку знадобиться лише невелика кількість додаткової ліквідності для оплати депозитів. Слід зазначити, що деяким банкам необхідно враховувати сезонні коливання, тобто коли кількість депозитів зменшується, попит на кредит може зростати.

Ці нормативи включають:

1. Коефіцієнт негайної ліквідності (Н2), розрахований як відношення кількості високоліквідних активів до кількості зобов'язань на вимогу;
2. Поточний коефіцієнт (Н3) розраховується на основі відношення суми оборотних активів до суми зобов'язань з терміном погашення, що не перевищує 30 календарних днів;
3. Коефіцієнт довгострокової ліквідності (Н4) розраховується як відношення суми активів, що підлягають сплаті протягом 1 року, до суми капіталу та зобов'язань, що підлягають сплаті протягом 1 року.
4. Коефіцієнт короткострокової ліквідності (Н26) (Базель III), що складається з: суми високоліквідних активів, суми безповоротних кредитних ліній (безповоротних кредитних ліній) та суми високоліквідних активів, деномінованих у певних іноземних валютах Коефіцієнт, який перевищує очікуваний чистий відтік грошових коштів тієї ж іноземної валюти за мінусом скоригованої суми високоліквідних активів, зменшується до очікуваного чистого відтоку готівки.

Тому управління ліквідністю банків займає особливе становище у проблемах, що існують у сучасній комерційній банківській діяльності. Справа в тому, що за невизначених обставин традиційні методи управління ліквідністю неефективні.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА ЛІКВІДНОСТІ БАНКІВ ПАТ «РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ», ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ (ОЩАДБАНК), ДЕРЖАВНИЙ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНИЙ БАНК УКРАЇНИ (УКРЕКСІМБАНК)

2.1. Аналіз ліквідності ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанк, Укрексімбанк

Для оцінки ліквідності банків було обрано такі об'єкти дослідження: ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанк, Укрексімбанк. Два останні банки є державними та ПАТ «Райффайзен Банк Аваль» - банк з іноземним капіталом. Зважаючи на обсяги реалізованих послуг цими установами, варто розглянути їх ліквідність.

ПАТ «Райффайзен Банк Аваль» здійснює операції у всіх секторах українського фінансового ринку, включаючи грошові ринки, а також інвестиційні, корпоративні та роздрібні банківські операції, і надає повний спектр банківських послуг своїм клієнтам. Крім того, Група за допомогою діяльності своїх дочірніх і асоційованих організацій також займається управлінням активами і лізинговою діяльністю.

Райффайзен посідає третє місце на ринку роздрібних банківських послуг. На початок 2018 року сервісна мережа банку включала 503 відділення, 2525 банкоматів та 414 платіжних терміналів. Банк випустив 4,9 мільйона платіжних карток, а Райффайзен Банк Аваль також має одну з найбільших мереж комерційних POS-терміналів із понад 23 000 одиниць [4]. Штаб-квартира Райффайзен Банку Аваль знаходиться в Києві. Банк два роки поспіль займав перше місце серед найприбутковіших банків України. У 2017 році його чистий прибуток становив 4,4 млрд. грн, а в 2016 р. - 3,8 млрд. грн [2]. Райффайзен Аваль також посідає найвище місце серед найбільш стабільних банків в Україні [6].

Якщо всі борги будуть виконані одночасно, Ощадбанк не буде зберігати готівку, оскільки передбачає, що для виконання цих боргів буде потрібно достатній рівень готівки. Ризиком ліквідності Ощадбанку керує Комітет з управління банком. Кредитно-економічний комітет та Комітет з управління ризиками Департаменту оцінки ризиків Банку сформулювали стратегію зменшення ризиків ліквідності шляхом встановлення обмежень на банківські операції.

Ощадбанк - універсальний банк, який надає послуги всім групам клієнтів. Активно формуйте плани персональних позик: надайте позики на придбання нерухомості на первинному та вторинному ринках (до 2020 року заощадження таких позик становитимуть №1), позики під заставу нерухомості, автокредити, готівкові та кредитні карткові продукти.

Ощадбанк також є лідером у зростанні депозитного портфеля фізичних осіб: у 2020 році він збільшився на 5,2 мільярда українських гривень. Фінансові установи досягли значних досягнень у розробці безготівкових проектів. Мова йде про впровадження новітніх платіжних інструментів та розвиток безготівкової платіжної інфраструктури.

Незважаючи на те, що Ощадбанк почав обслуговувати мікро-, малі та середні підприємства лише в 2017 році, в даний час він входить до п'ятірки найкращих українських банків за ключовими показниками у цій галузі: розмір кредитного портфеля та зобов'язань та кількість клієнтів. Що стосується інвестиційних позик, Ощадбанк займає лідируючі позиції у здійсненні національної підтримки IASB «наявні позики: 5-7-9%».

За даними британського журналу The Banker, в 2014 році Укрексімбанк займав 11 місце серед найбільших банків Центральної та Східної Європи та 388 місце серед 1000 найбільших банків світу. [2] Штаб-квартира Укрексімбанку знаходиться в Києві. У 2017 році чистий прибуток банку становив 929 мільйонів українських гривень, а до 2016 року - 1 мільярд українських гривень.

Для початку аналізу з'ясуємо основні фінансові показники обраних банківських установ.

У таблиці 2.1 представлені основні фінансові показники ПАТ «Райффайзен Банк Аваль» за 2017-2019 рр.

Таблиця 2.1

Основні фінансові показники ПАТ «Райффайзен Банк Аваль» за 2017-2019 р.р., млн. грн.

Показник	2017	2018	2019
Активи	67016816	73800833	942846
Зобов'язання	56176263	62109740	748410

Джерело [78]

Ключові показники ПАТ «Райффайзен Банк Аваль» за 2017-2019 рр. представлені в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Ключові показники ПАТ «Райффайзен Банк Аваль» за 2017-2019 рр.

Показник	2017	2018	2019
Чиста процентна маржа	3,6	5,1	5,8
Коефіцієнт Витрати / Прибутки	40,0	43,4	50,5
ROA	2,8	3,8	3,5
ROE	20,6	24,8	21,8

Джерело [78]

Вказівкою НБУ встановлена процедура розрахунку нормативу миттєвої ліквідності за формулою $H2 = \text{Лам} * 100\% / \text{ОВМ}$, де на формування показників миттєвої ліквідності Лам впливають такі характеристики, як обсяг, структура і динаміка високоліквідних активів фінансової установи і характеристики зобов'язань комерційного банку до запитання.

Таблиця 2.3

Результати проведення GAP – аналізу ПАТ «Райффайзен Банк Аваль» за
2019 р.

Показник	На вимогу і менше 3 місяців	Від 3 до 12 місяців	Від 1 року до 5 років	Більше 5 років	Разом
Різниця між активами і зобов'язаннями (чиста позиція)	(636 635 035)	108 534 425	276 506 907	139 745 499	(111 848 204)

Джерело [78]

Проведені розрахунки, надані в таблиці 2.3, показали наявність у банку розриву строків погашення вимог і зобов'язань в розглянутому році. Даний параметр має місце бути негативним за термінами «На вимогу та до 3 місяців», що свідчить про дефіцит ліквідних коштів. Цей розрив для банку найбільш небезпечний, оскільки в таких коротких проміжках часу банку буде складно при необхідності знайти необхідні фінансові ресурси, отже, він понесе збитки. Тобто виникає ризик зміни терміновості вимог і зобов'язань у разі непередбаченого зняття вкладів і депозитів.

Однак банк має невикористані кредитні лінії від НБУ і інших фінансових інститутів. Відповідно, при побудові прогнозів щодо ліквідності, на думку банку, негативні позиції, представлені в таблиці вище, будуть в достатній мірі покриті залишками на поточних і розрахункових рахунках клієнтів, які не будуть затребувані вкладниками і клієнтами, а також невикористаними кредитними та лініями від НБУ і інших фінансових інститутів.

До строку погашення «Від 3 до 12 місяців», «від 1 до 5 років», «більше 5 років» у банку спостерігається надлишок ліквідності. Це говорить про менший ступінь ризикованості операцій, з однієї сторони, а з іншої свідчить про втрату ПАТ «Райффайзен Банк Аваль» прибутковості, оскільки у нього є вільні активи, з яких він міг би отримати дохід. Тому Банку необхідно

шукати нові напрямки прибуткового розміщення і залучення фінансових ресурсів.

Управління ліквідністю Групи вимагає проведення аналізу рівня ліквідних активів, необхідного для врегулювання зобов'язань при настанні строку їх погашення; забезпечення доступу до різних джерел фінансування; наявності планів на випадок виникнення проблем з фінансуванням та здійснення контролю за відповідністю балансових коефіцієнтів ліквідності законодавчим вимогам. Група розраховує нормативи ліквідності на щоденній основі відповідно до вимог НБУ.

Для аналізу значень і оцінки динаміки нормативів ліквідності побудовані окремі графіки для кожного з нормативів (рис. 2.1).

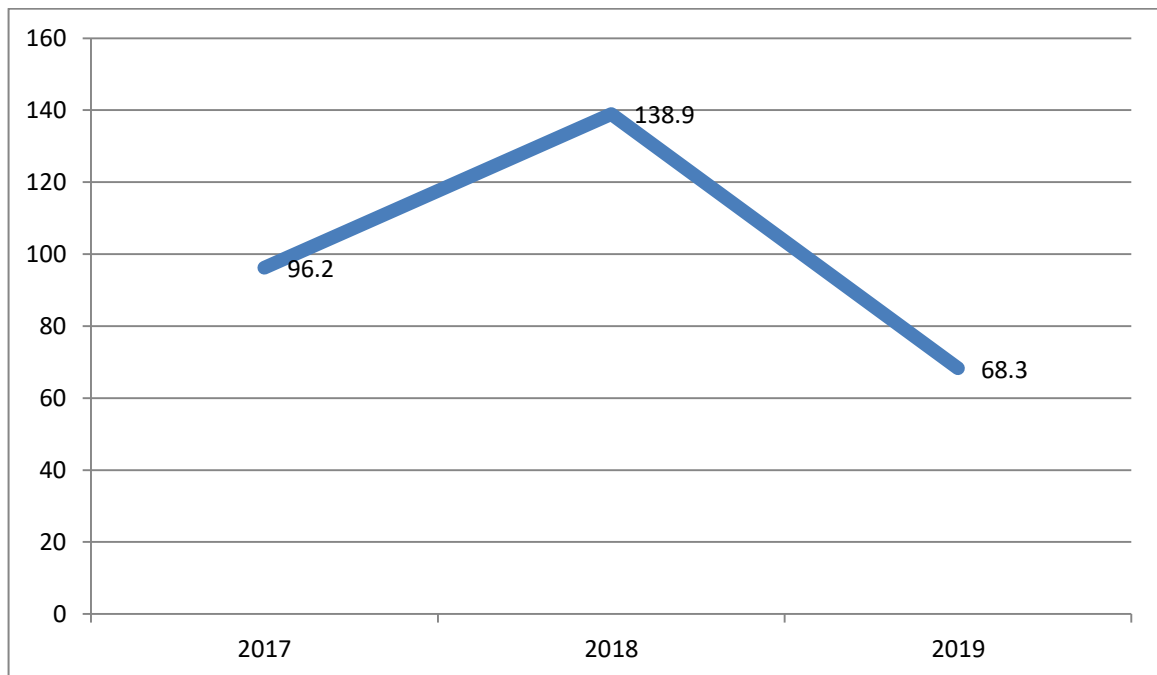

Рис. 2.1 – Динаміка значення нормативу миттєвої ліквідності (Н2) ПАТ «Райффайзен Банк Аваль»

Джерело [78]

Значення нормативу миттєвої ліквідності протягом усього розглянутого періоду перевищував встановлене мінімальне значення (15%), що свідчить про те, що банк має достатній запас коштів, що знаходяться в негайній готовності. Даний факт говорить про надійність банку для клієнтів.

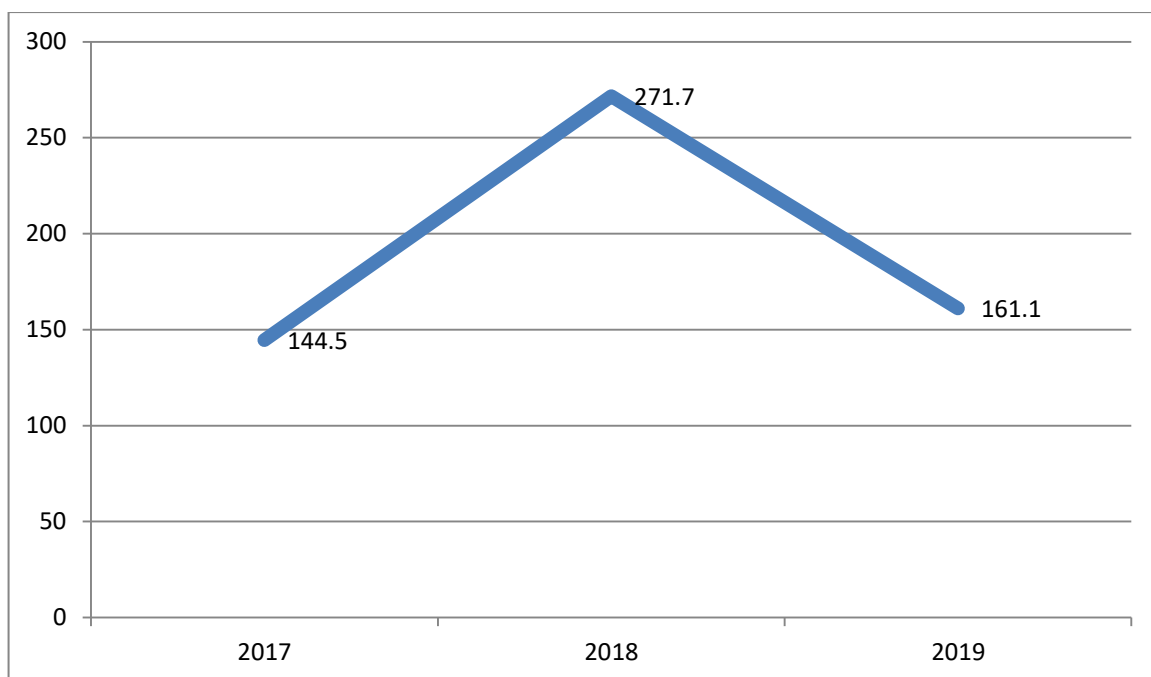

Рис. 2.2 – Динаміка значення нормативу поточної ліквідності (Н3) ПАТ «Райффайзен Банк Аваль»

Джерело [78]

За аналізований період значення нормативу не порушувало встановлених вимог. В цілому значення даного нормативу має позитивну тенденцію.

З 2017 року спостерігається різке зростання значення нормативу поточної ліквідності, що негативно впливає на ефективність роботи банку. Дана ситуація пояснюється тим, що темпи зростання зобов'язань значно нижчі темпів зростання активів відповідних термінів (до 30 днів).

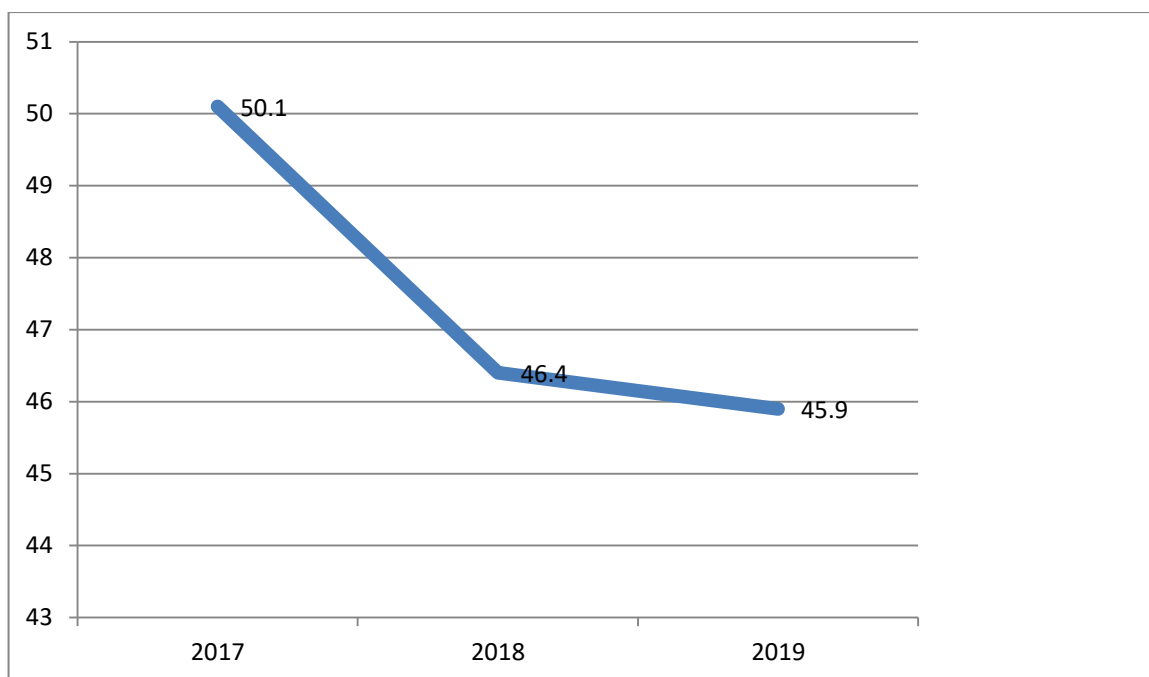

Рис. 2.3 – Динаміка значення нормативу довгострокової ліквідності (Н4)
ПАТ «Райффайзен Банк Аваль»

Джерело [78]

Значення нормативу довгострокової ліквідності не порушує встановлених норм, що говорить про те, що сума довгострокових кредитів не перевищує суму власних коштів і довгострокових ресурсів, які залучаються банком. Незважаючи на деякі різкі зміни, в загальному показник довгострокової ліквідності має тенденцію зменшення, що свідчить про те, що сума довгострокових кредитів не перевищує суму власних коштів і залучених банком довгострокових ресурсів.

Порівняємо значення коефіцієнтів (табл. 2.2) з контрольними значеннями і дамо оцінку ліквідності балансу:

У 2017 році цей норматив був збільшений на 47,7% в порівнянні з минулим роком, проте найвищий відсоток за нормативом був в 2018 році і становив 138,9%.

Досліджуючи норматив поточної ліквідності, можна сказати, що по банку ПАТ «Райффайзен Банк Аваль» він не нижче допустимої норми, що говорить про те, що банк в змозі погасити 161,1% зобов'язань терміном до 30 днів в цей проміжок часу в 2019 році.

Оскільки ПАТ «Райффайзен Банк Аваль» є одним з важливих банків в Україні, то з 2018 р за розпорядженням НБУ по банку розраховується норматив короткострокової ліквідності рекомендований в «Базель III».

Таким чином відобразити динаміку нормативу складно через короткий проміжок часу розгляду даного показника. Однак можна сказати, що в 2019 р банк перевищив показник в порівнянні з 2018 р на 18,1%, що є гарною тенденцією щодо виконання нормативу.

Керівництво визначило рівень резервів під знецінення кредитів та позик з використанням «моделі понесених збитків» відповідно до вимог і застосовних стандартів обліку [78].

Ці стандарти вимагають визнання збитків від знецінення, що виникають в результаті минулих подій, і забороняють визнання збитків від знецінення, які можуть виникнути в результаті майбутніх подій, включаючи майбутні зміни економічного середовища, незалежно від ступеня ймовірності настання таких подій.

Таким чином, остаточні збитки від знецінення фінансових активів можуть значно відрізнятись від поточного рівня резервів. Банк дотримується всіх нормативів, що характеризують ліквідність, що свідчить про підтримку банком балансу активів і пасивів за термінами погашення. Фактичні значення нормативів ліквідності свідчать про достатній рівень ліквідності банку, тобто про його здатність своєчасно і повно забезпечити виплату за грошовими та іншими зобов'язаннями. Таким чином, банк може скоротити свої високоліквідні активи для отримання більшої прибутковості.

Наступним банком для аналізу є Ощадбанк. Для визначення рівня ліквідності Ощадбанку необхідно проаналізувати значення обов'язкових нормативів ліквідності, встановлених НБУ, і їх відповідність встановленим значенням.

У 2017 році більше 80% становить структура пасивів Ощадбанк. У 2017 р. кошти клієнтів, які не є кредитними організаціями становлять 16%. При порівнянні даних про структуру пасивів банку на 2017 рік та на 2019 рік

можна зробити висновок: збільшилася частка коштів клієнтів, які не є кредитними організаціями на з 76% до 81%, що говорить про грамотну депозитну політику банку. Збільшення цієї статті пасивів відбулося за рахунок залучення коштів клієнтів, як фізичних, так і юридичних осіб.

У 2017 році відбулося незначне зменшення питомої ваги власних коштів банку з 18% до 16%. Також зменшилася частка коштів кредитних організацій з 0,47% до 0,12%, це свідчить про роботу банку на ринку міжбанківського кредитування. Зниження питомої ваги даної статті говорить про те, що банк в 2017 році скоротив використання дорогих фінансових ресурсів, залучаючи менше коштів кредитних організацій на 104 млн. грн., в порівнянні з 2016 роком.

Для найбільш повної картини необхідно проаналізувати звіт про фінансові результати Ощадбанк за період з 2017 року по 2019 рік (рис. 2.4).

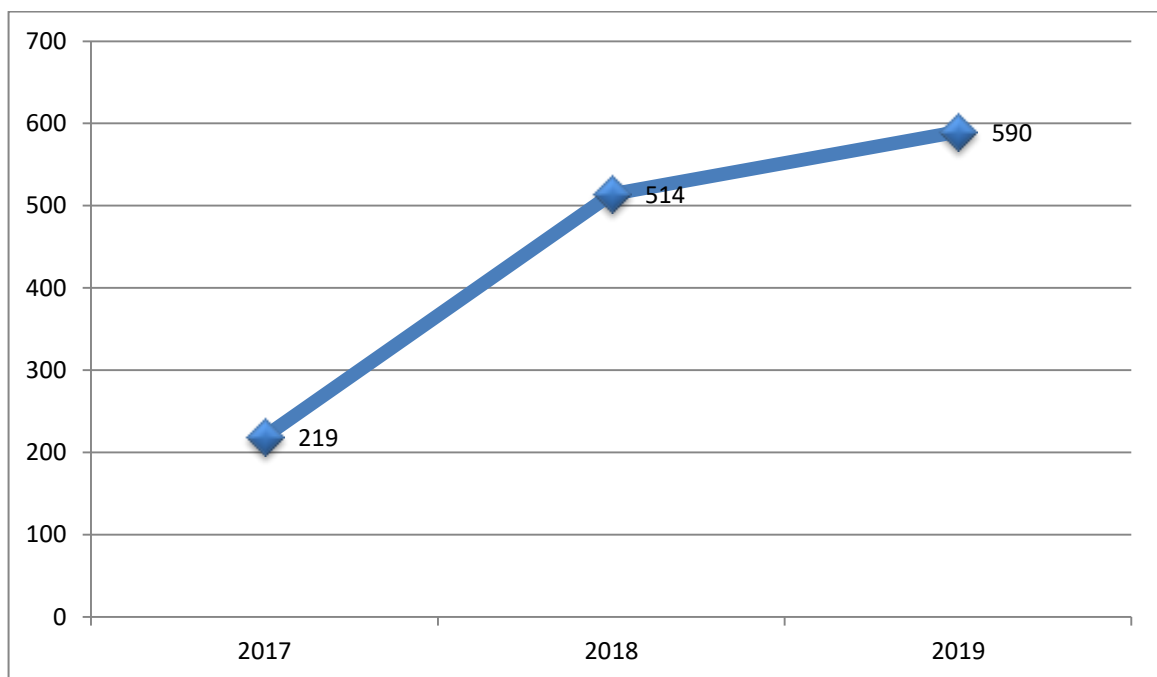

Рис. 2.4 - Динаміка чистого прибутку (збитку) Ощадбанк за 2017-2019 р.р.

Джерело [79]

В результаті того, що зростання процентних витрат виявилось вищим зростання процентних доходів, прибуток банку значно зменшився в порівнянні з 2016 роком. Дана ситуація свідчить про зниження ефективності діяльності банку при зростанні ризиків.

Таблиця 2.4

Показники рентабельності «Ощадбанк» за 2017-2019 роки

Показник	2017	2018	2019
Загальна рентабельність (ROD)	4,25	15,83	17,57
Рентабельність власного капіталу (ROE)	3,27	7,21	8,02
Рентабельність активів (ROA)	0,57	1,21	1,29
Мультиплікатор капіталу (L)	5,79	5,94	6,22
Прибутковість активів (Da)	13,31	7,66	7,34

Джерело [79]

Показник рентабельності активів знижується в 2017 році, що говорить про одночасне зниження чистого прибутку і зростанням активів банку. У значення показника прибутковості активів, що характеризує рентабельність активів у разі, якщо б всі активи були прибутковими, спостерігається зростання в 2017 році, в 2018 році зростання змінює різке падіння показника.

Отже, аналіз структури активів показав, що порівняно велику частку в активах банку займає чиста позичкова заборгованість, це говорить про те, що структура активів банку побудована раціонально. З 2017 по 2019 рік структура активів істотно не змінилася: збільшився обсяг чистої позичкової заборгованості, що говорить про збільшення активів, які приносять дохід.

Аналіз структури пасивів банку показав, що основна частина активів припадає на кошти клієнтів, які не є кредитними організаціями. Величина цього рядка балансу збільшилася з 2017 року по 2019 рік з 76% до 81%, що говорить про грамотну депозитну політику банку.

Зниження питомої ваги даної статті говорить про те, що банк в 2017 році скоротив використання дорогих фінансових ресурсів, залучаючи менше коштів кредитних організацій. Чистий прибуток банку має позитивне значення за весь аналізований період.

Величина процентних доходів за весь аналізований період має позитивну динаміку. З 2017 по 2019 рік процентні доходи збільшилися на 1212 млн. грн., що говорить про прибутковість за рахунок основного виду діяльності. Процентні доходи в 2017 році мали темп зростання вище, ніж процентні доходи, за рахунок чого зменшилася отримана банком прибуток, що свідчить про зниження ефективності роботи.

Для аналізу значень і оцінки динаміки нормативів ліквідності побудовані окремі графіки для кожного з нормативів (рис. 2.5).

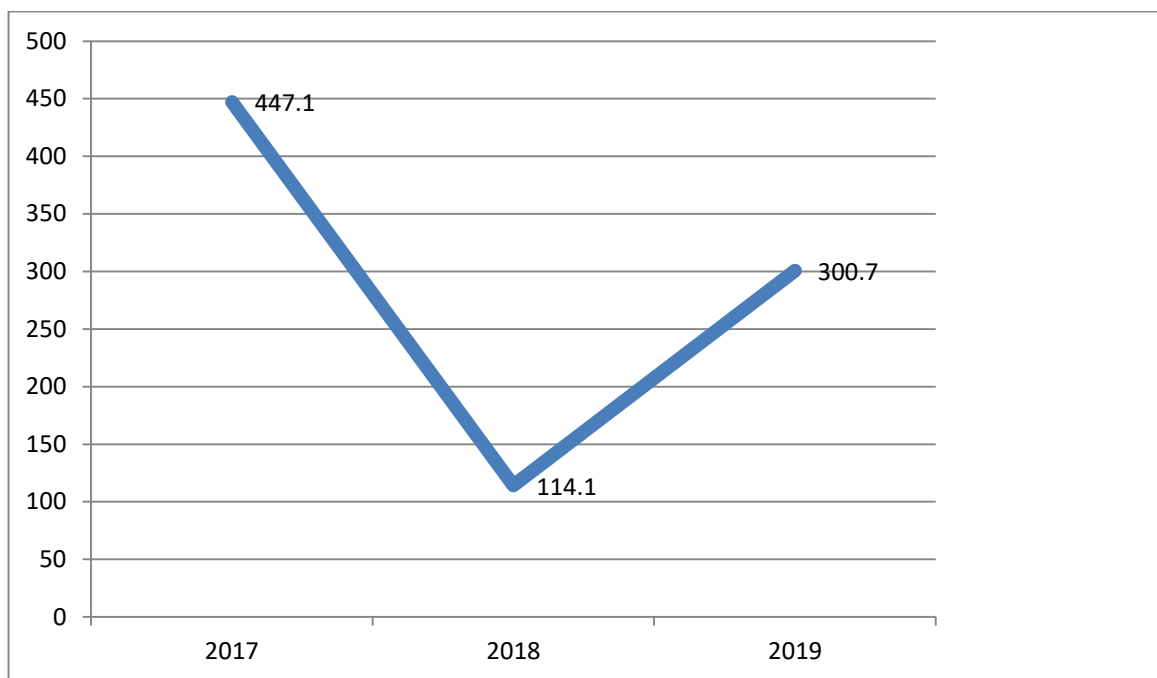

Рис. 2.5 – Динаміка значення нормативу миттєвої ліквідності (Н2)

Ощадбанку

Джерело [79]

Значення нормативу миттєвої ліквідності протягом усього розглянутого періоду перевищувало встановлене мінімальне значення (15%), що свідчить про те, що банк має достатній запас коштів, що знаходяться в негайній готовності. Даний факт говорить про надійність банку для клієнтів.

Однак в 2017 році спостерігається різкий стрибок, значення нормативу склало 447,1. Занадто високе значення нормативу миттєвої ліквідності також негативно позначається на ефективності роботи банку, як і низьке. Високе значення нормативу свідчить про те, що у банку занадто багато

непрацюючих активів, темпи зростання суми високоліквідних активів вищі темпу зростання зобов'язань.

У 2018 році спостерігається стабілізація нормативу до 114,1. Але в 2019 році значення нормативу знову різко йде вгору до позначки в 300,7. Даний факт говорить про те, що банк в даних проміжках часу функціонує неефективно.

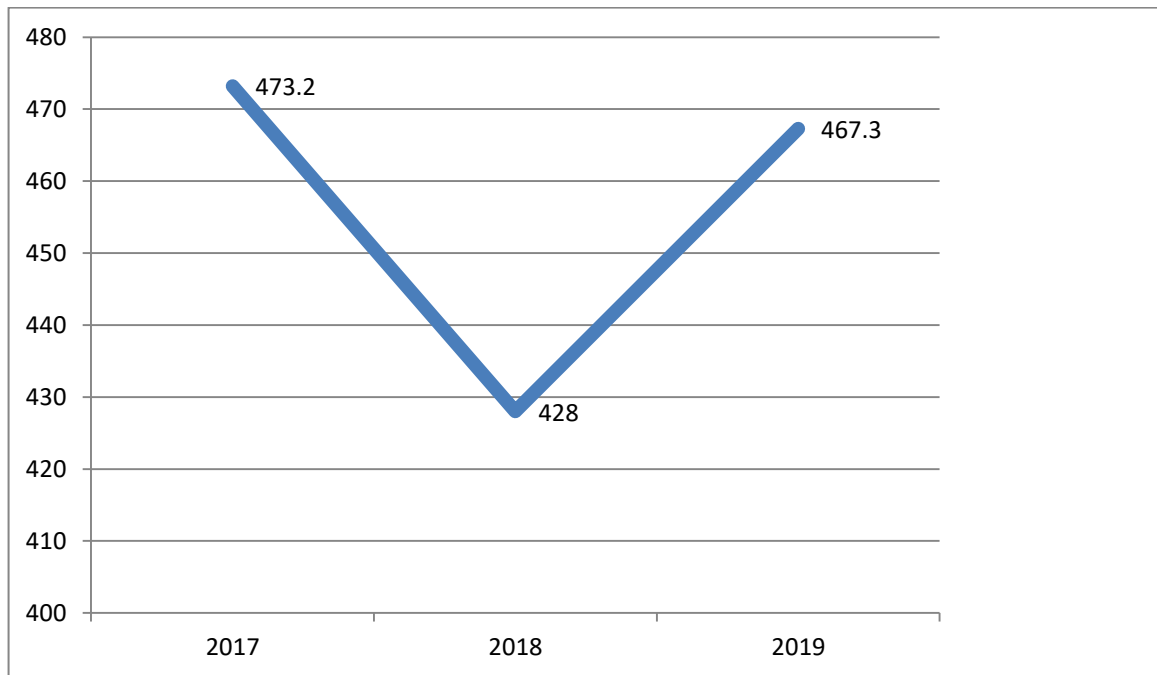

Рис. 2.6 – Динаміка значення нормативу поточної ліквідності (НЗ)
Ощадбанку

Джерело [79]

За аналізований період значення нормативу не порушувало встановлених вимог. В цілому значення даного нормативу має позитивну тенденцію.

З 2017 року спостерігається різке зростання значення нормативів поточної ліквідності, що негативно впливає на ефективність роботи банку. Дана ситуація пояснюється тим, що темпи зростання зобов'язань значно нижчі темпів зростання активів відповідних термінів (до 30 днів).

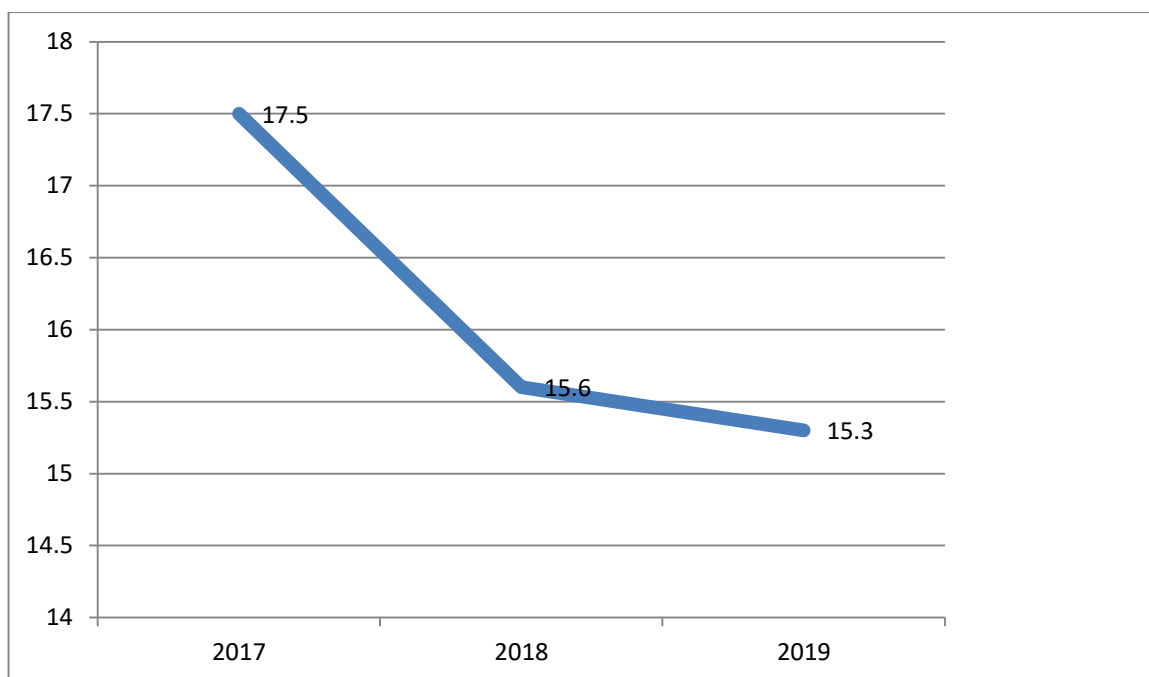

Рис. 2.7 – Динаміка значення нормативу довгострокової ліквідності (Н4)
Ощадбанку

Джерело [79]

Значення нормативу довгострокової ліквідності не порушує встановлених норм, що говорить про те, що сума довгострокових кредитів не перевищує суму власних коштів і довгострокових ресурсів, які залучаються банком. Незважаючи на деякі різкі зміни, в загальному показник довгострокової ліквідності має тенденцію зменшення, що свідчить те, що сума довгострокових кредитів не перевищує суму власних коштів і залучених банком довгострокових ресурсів.

Аналіз динаміки значень обов'язкових нормативів Ощадбанку показав: Норматив миттєвої ліквідності не порушує встановлені НБУ значення, проте в 2017 році спостерігається різке зростання значення даного нормативу. Даний факт свідчить про те, що банк має занадто велику кількість непрацюючих активів, що негативно позначається на ефективності роботи банку.

Норматив поточної ліквідності також знаходиться в межах допустимих значень. Але з 2017 року спостерігається також занадто високе значення даного нормативу.

Норматив довгострокової ліквідності теж не порушує встановлених норм, тобто сума власних коштів і довгострокових ресурсів, що залучаються банком, вищі суми довгострокових кредитів. На підставі даних фактів можна зробити висновок про те, що банк в період завищення нормативів миттєвої та поточної ліквідності мав надто багато непрацюючих активів і як наслідок недоотримання прибутку. Даний факт безпосередньо впливає на рівень фінансової стійкості, а значить і на економічну безпеку комерційного банку. Недоотримання прибутку веде до зменшення обсягу виплачуваних дивідендів власникам акцій.

У таблиці 2.5 представлений графік обсягів виплачуваних дивідендів Ощадбанку.

Таблиця 2.5

Обсяг виплачених дивідендів Ощадбанку за 2017-2019 р.р.

Показник	2017	2018	2019
звичайна акція, коп. / шт.	5	5	6
привілейована акція, коп. / шт.	12	12	12
загальний обсяг виплачених дивідендів, тис. грн.	100106	100106	120107

Джерело [79]

Виплати дивідендів здійснюються на підставі рішення, прийнятого Зборами акціонерів за підсумками попереднього року, що проходить у другому кварталі поточного року.

За даними табл. 2.5 можна зробити висновок про те, що зниження обсягів виплачених дивідендів власникам акцій банку знизилася в 2017 році з позначки 140 млн. грн. до 100 млн. грн. Цей факт говорить про недоотримання банком прибутку в 2016, 2017 роках. Дана ситуація також негативно впливає на економічну безпеку банку.

Наступним банком для аналізу є Укрексімбанк.

Для аналізу значень і оцінки динаміки нормативів ліквідності побудовані окремі графіки для кожного з нормативів (рис. 2.8).

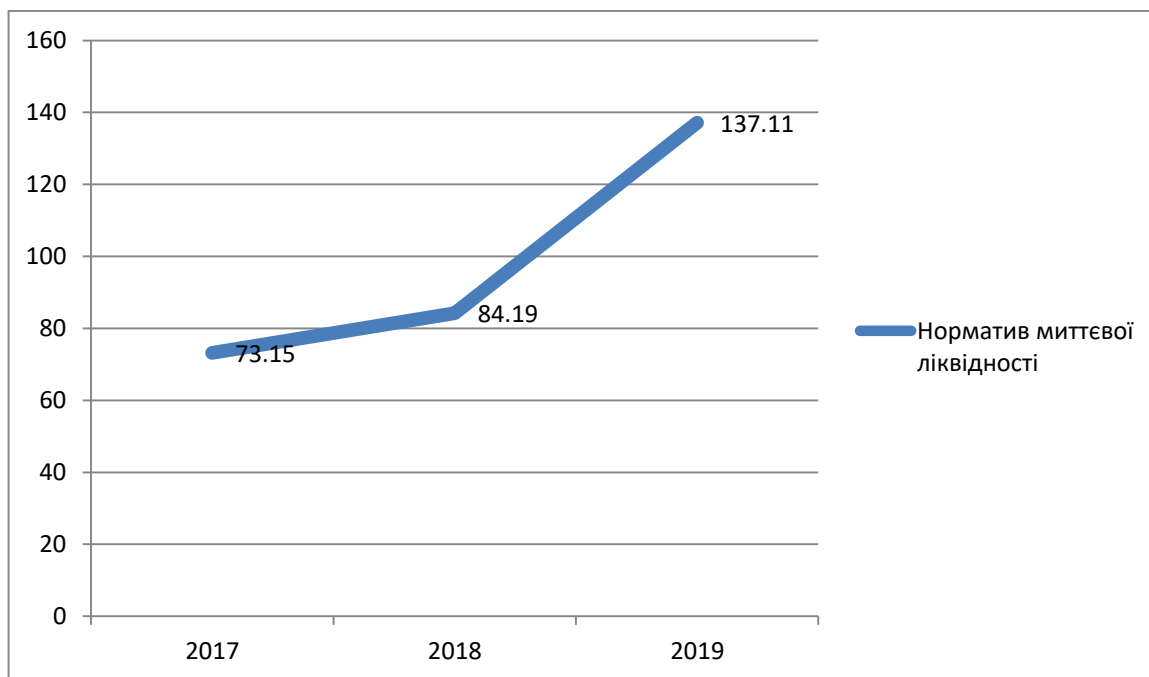

Рис. 2.8 – Динаміка значення нормативу миттєвої ліквідності (Н2)

Укресімбанк

Джерело [80]

Значення нормативу миттєвої ліквідності протягом усього розглянутого періоду перевищувало встановлене мінімальне значення (15%), що свідчить про те, що банк має достатній запас коштів, що знаходяться в негайній готовності. Даний факт говорить про надійність банку для клієнтів.

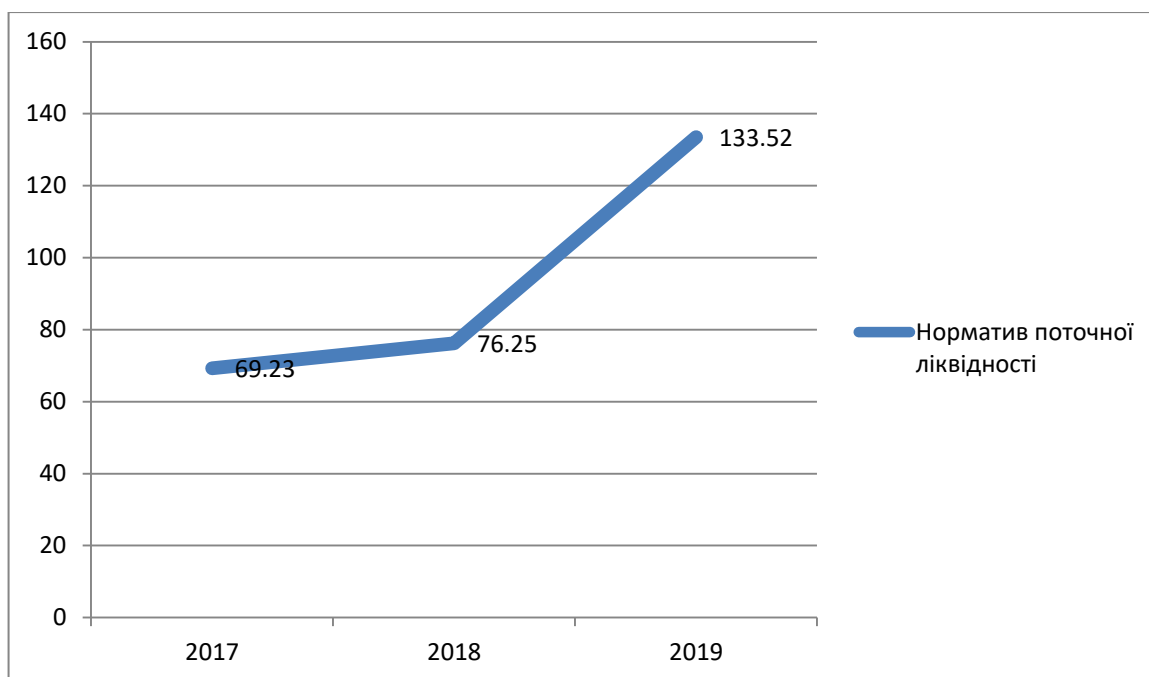

Рис. 2.9 – Динаміка значення нормативу поточної ліквідності (НЗ)

Укрексімбанк

Джерело [80]

За аналізований період значення нормативу не порушувало встановлених вимог. В цілому значення даного нормативу має позитивну тенденцію.

З 2017 року спостерігається різке зростання значення нормативу поточної ліквідності, що негативно впливає на ефективність роботи банку. Дана ситуація пояснюється тим, що темпи зростання зобов'язань значно нижчі темпів зростання активів відповідних термінів (до 30 днів).

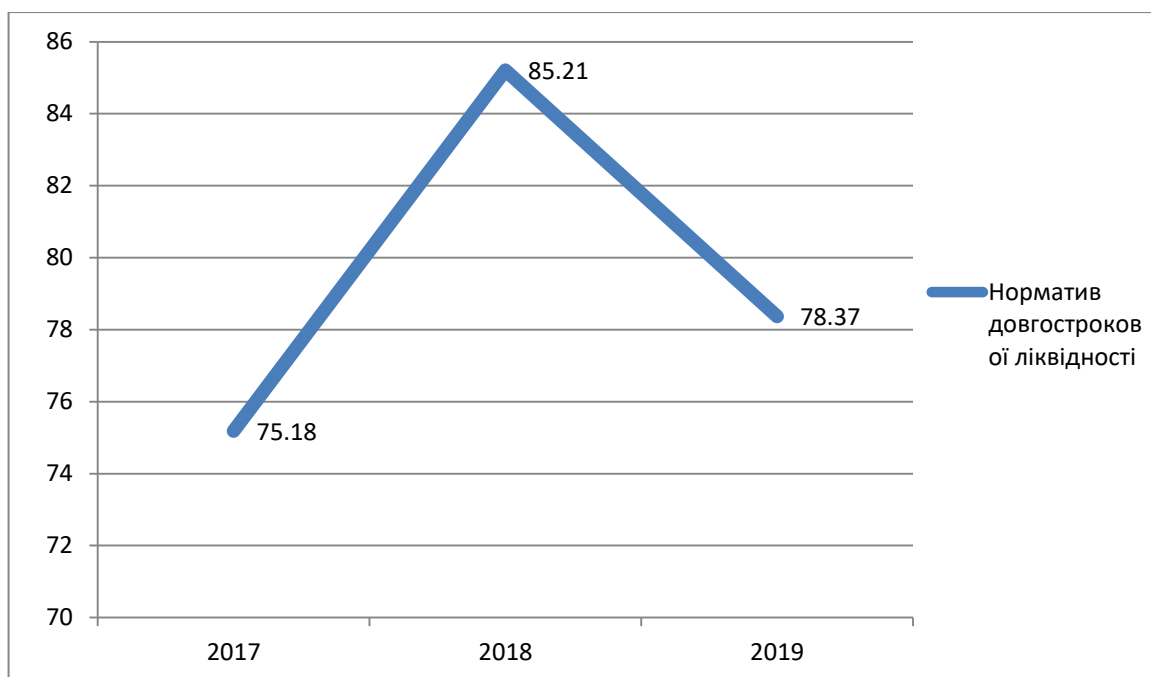

Рис. 2.10 – Динаміка значення нормативу довгострокової ліквідності (Н4)
Укресімбанк

Джерело [80]

Значення нормативу довгострокової ліквідності не порушує встановлених норм, що говорить про те, що сума довгострокових кредитів не перевищує суму власних коштів і довгострокових ресурсів, які залучаються банком. Незважаючи на деякі різкі зміни, в загальному показник довгострокової ліквідності має тенденцію зменшення, що свідчить про те, що сума довгострокових кредитів не перевищує суму власних коштів залучених банком.

Оцінка ліквідності Укресімбанку, згідно з методами управління банківською ліквідністю в зарубіжній і вітчизняній фінансовій практиці, здійснюється на основі кореляції розрахункових показників ліквідності з їх встановленими раніше нормативними значеннями.

В рамках управління банківською ліквідністю розробляються її нормативні показники (таблиця 2.6).

Таблиця 2.6

Аналіз нормативів ліквідності Укресімбанк за 2017-2019 р.р.

Дата	Н2	Н3	Н4
2017	73,15 %	69,23 %	75,18 %
2018	84,19 %	76,25 %	85,21 %
2019	137,11 %	133,52	78,37 %

Джерело [80]

1) Досліджуємо норматив миттєвої ліквідності (Н2), який характеризує одноразову відносну можливість банку відповідати за своїми зобов'язаннями, мінімальний норматив, встановлений Банком України, визначено на рівні 10%. Відзначимо, що в досліджуваний часовий відрізок норматив миттєвої ліквідності (Н1) визначено на рівні 73,15% в 2019 р, 84,19% в 2018 р і 137,11% в 2017 р.

Всі ці показники більше 10%, що досить добре характеризує фінансовий функціонал діяльності комерційного банку, тобто при обліку на кожні 10 грн. коштів досліджуваний банк на вимогу має 8,7 грн. в 2019 р., 9,7 грн. в 2018 р. і 17,6 грн. в 2017 р. прибуткових високоліквідних активів. Але зниження цієї ознаки в динаміці говорить про негативну спрямованість і вважається неспокійним фактором, оскільки падіння показників щодо нормативу миттєвої ліквідності характеризує критичний стан банку.

Висновок очевидний, ситуація по даному показнику повинна бути така, що у комерційної фінансової установи немає ліквідних коштів, щоб виконати частку термінових зобов'язань, необхідно знайти джерела для того, щоб переломити і стабілізувати ситуацію. Таким чином, Н2 – рівень низький.

2) Проаналізуємо норматив поточної ліквідності Н3, який показує можливість комерційного банку фінансово забезпечити зобов'язання протягом 30 днів від дати балансу. Відзначимо також, що мінімальне значення за цим параметром встановлено на 50%. Даний показник представлений на рівні 69,23% в 2019 р, 76,25% в 2018 р, 133,52% в 2017 р, що позитивно характеризує кореляцію між активами і пасивами і говорить про відносну стабілізацію, надійності ліквідності комерційної установи.

Слід зазначити, що в даній ситуації розмір довгострокових кредитів не більше розміру власних коштів, а також довгострокових кредитів, і це добре, тому що характеризує високий рівень ліквідності. Тому за цим показником оцінка висока.

3) Наступний показник – норматив довгострокової ліквідності Н4 – призначений для гарантії довгострокових активів фінансових установ. Констатуємо, що максимально допустиме значення за цим показником, згідно НБУ, не повинно перевищувати 120%. Норматив довгострокової ліквідності характеризує частину ліквідних активів в їх загальному обсязі, і відповідно, високоліквідні активи в загальному обсязі активів склали 75,18% в 2019 р, 85,21% в 2018 р, 78,37% в 2017 р.

Представлені відсотки менше нормативу, рекомендованого НБУ, тобто динаміку показників можна представити як нестабільну, що характеризує негативно даний норматив.

Отже, оцінка ліквідності та платоспроможності є важливим інструментом для визначення фінансового стану підприємства на товарних ринках, ринках капіталу та цінних паперів. Короткострокова ліквідність компанії залежить від її здатності погашати короткостроковий борг. Під короткотерміновим періодом зазвичай розуміють період до одного року, хоча іноді його можна визначити як операційний цикл. Ліквідність відображає здатність компанії швидко конвертувати активи у валюту. Оцініть ліквідність компанії та проаналізуйте, чи достатньо поточних (поточних) активів для погашення поточних зобов'язань - короткострокової кредиторської заборгованості. Подальша відсутність ліквідності свідчить про те, що компанія не може погасити свої поточні зобов'язання та борги. Це може призвести до масштабних продажів довгострокових інвестицій та активів, а в гіршому випадку - до банкрутства та банкрутства.

2.2. Проблеми ліквідності банків ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанк, Укресімбанк

Щоденна робота ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Укресімбанку, Ощадбанку та Укресімбанку спрямована на самозахист банку, а його умовою є безперервне виконання зобов'язань перед клієнтами. З організаційної точки зору воно передбачає дотримання співвідношень різних груп, зафіксованих у певних показниках, і відношення зобов'язань до активів у балансі. Такі показники поділяються на внутрішні показники та внутрішні показники. [5]

Зовнішні показники встановлюються Національним банком відповідно до чинного законодавства. Вони є державними формами управління комерційними банками. Що стосується внутрішніх показників, то відповідно до державних функцій вони встановлюють найбільш загальні пропорції, необхідні для забезпечення фінансової стійкості банків. Отже, поточний коефіцієнт ліквідності виявляє відношення загальної ліквідності до зобов'язань банку на рахунку попиту. Його вартість для банків, які надають розрахункові та касові послуги клієнтам -0,2, означає, що 20% активів, що відповідають залишку на вимогу, повинні зберігатися в найбільш ліквідному вигляді: залишок готівки в касі банку, залишок відповідного рахунку, державні облігації, Видані позики з терміном погашення не більше одного місяця тощо.

Конкретну частку цих активів у загальній сумі визначають комерційні банки. І це не можна влаштувати випадковим чином. Частка певних видів оборотних активів комерційними банками визначається самостійно, враховуючи їх усталені традиції та особливості роботи, а також особливості клієнтів. Вони визначаються у формі внутрішніх коефіцієнтів ліквідності та слугують орієнтиром для роботи банківських служб та експертів.

При управлінні ліквідністю слід враховувати низку факторів, які можна розділити на чотири основні категорії:

- 1) Непередбачені випадки та порушення, спричинені особливістю клієнтів банку;
- 2) Сезонність, пов'язана з виробництвом та переробкою сільськогосподарської продукції;
- 3) періодичні та відтворювані коливання комерційної діяльності;
- 4) У довгостроковій перспективі це спричинено змінами у споживанні, зміною інвестиційного процесу та досягненнями науки та техніки.

Для ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанку та Укресімбанку загальною основою ліквідності є забезпечення прибутковості виробничої діяльності (ведення бізнесу) [3, с. 77].

На сьогодні розрахунок коефіцієнта ліквідності активів базується на балансовій вартості, що робить поточний коефіцієнт ліквідності більш об'єктивним інструментом управління ризиком ліквідності. Наразі діє Директива про порядок регулювання банківської діяльності України [10], за допомогою якої Національний банк України визначає такі коефіцієнти ліквідності: спотову ліквідність (Н4), поточну ліквідність (Н5) та короткострокову ліквідність (Н6).

У таблиці 2.7 наведено оцінку дотримання банками показників ліквідності.

Таблиця 2.7

Нормативи ліквідності по системі банків України, % (розраховано на основі середнього показника банків)

Назва показника	Величина показника			Норматив
	2017	2018	2019	
Норматив миттєвої ліквідності (Н4)	58,48	69,26	56,99	≥ 20
Норматив поточної ліквідності (Н5)	70,53	79,09	80,86	≥ 40
Норматив короткострокової ліквідності (Н6)	94,73	90,28	89,11	≥ 60

Джерело [78, 79, 80]

За даними табл. 2.7 можна стверджувати, що нормативи ліквідності Н4, Н5 та Н6, встановлені НБУ, з 2017 року до 2019 року виконуються, а їх значення набагато більше за встановлені.

Нормативи ліквідності Н4, Н5 та Н6 у продовж 2018 року повністю виконуються по усіх групах вказаних банків, незалежно від форм власності. Але слід зазначити, що ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», контрольний пакет акцій якого належать іноземному банку, має меншу надлишкову ліквідність. Це може свідчити про більш позитивний результат управління банком, спроможність менеджменту банку ефективніше розпоряджатися залученими ресурсами.

При розрахунку усіх трьох нормативів ліквідності передбачено співставлення активів і пасивів банку з вказаним терміном погашення. Це означає, що достатньо враховувати показники балансу на певну дату. Саме статичний характер показників вказує на їх важливий недолік, який означає, що такий підхід не враховує надходження та відтоки, які очікуються, тобто прогнозні значення. Відтак, при виникненні кризових ситуацій, буде недооцінена потреба у ліквідності банку.

Криза в банківському секторі спричинила збільшення значення коефіцієнта ліквідності, встановленого НБУ. Це призвело до того, що банки були змушені значно збільшити значення коефіцієнтів ліквідності. Результати аналізу показників ліквідності показують, що, згідно зі стандартами, банки мають певну маржу ліквідності. Однак банкам потрібно звертати увагу на процес управління ліквідністю. Це пов'язано з тим, що у банківських коштах є великий розрив ліквідності, який не входить у стандартний розрахунок. Це свідчить про те, що робота банку щодо забезпечення стабільної ліквідності не є задовільною через ризик дисбалансу між активами та пасивами.

Слід зазначити, що індекс оборотних активів (базовий) використовується для перерахунку даних, що визначають відношення

оборотних активів до загальної суми активів. Цей індекс включає активи, кінцева дата погашення яких не перевищує 31 дня, і використовується для розрахунку коефіцієнта поточної ліквідності. До кінця 2019 року показник «оборотні активи (основні)» включає активи, що використовуються для розрахунку коефіцієнта миттєвої ліквідності. Подібно до відношення поточних активів до короткострокових зобов'язань, дані перетворюються з використанням коефіцієнта оборотних активів (широкий коефіцієнт).

Аналізуючи динаміку показників ліквідності, ми можемо чітко визначити тенденції, оскільки, наприклад, з початку 2018 року вартість ліквідних активів у відсотках до загальної суми активів знизилася, тоді як у другому кварталі 2019 року вартість ліквідних активів становила 21,18%, тоді як перший Квартал становив 24,68%.

Коефіцієнт короткострокової ліквідності має подібну тенденцію: другий квартал 2019 року знизився майже на 4% порівняно з першим кварталом 2018 року. Аналіз показує, що стан ліквідності комерційних банків у посткризовому фінансовому явищі суперечливий. На 1 липня 2019 року коефіцієнт короткострокової ліквідності становить -89,78% (для стандарту Н6 він становить -60%). Це означає, що коефіцієнт ліквідності перевищує нормальний рівень майже в 1,5 рази, тобто надлишкову ліквідність банку.

Незважаючи на вищезазначене, стандарт має тенденцію до зниження. Однак така ситуація негативно впливає на банківську систему та економіку країни, і в цьому випадку банки не можуть ефективно розподіляти власні ресурси і повинні накопичувати їх.

З метою захисту інтересів клієнтів та підвищення фінансової стійкості банків Національний банк встановив економічні стандарти для всіх комерційних банків. В даний час існують стандарти щодо ризику, капіталу, валютної позиції та ліквідності. Мета впровадження - забезпечити комерційним банкам достатню ліквідність, проаналізувати здатність комерційних банків виконувати свої зобов'язання та динамічно оцінювати

тенденцію ліквідності банків. Розуміння нових тенденцій є необхідною передумовою якісного управління ліквідністю, а отже, необхідною передумовою фінансової стійкості банківських установ та всієї банківської системи. Норми обов'язкового ризику, капіталу та валютної позиції безпосередньо не пов'язані з ліквідністю, але вони можуть допомогти банкам підтримувати ліквідність та попереджати, що операційні ризики занадто високі, а фінансовий стан погіршується.

Отже, оборотні активи відносяться до активів, які протягом певного періоду можуть бути перетворені в грошові кошти. Ця група включає банківські платежі, що підлягають сплаті протягом певного періоду, включаючи: позики, що торгуються на ринку, включаючи міжбанківські позики, дебіторську заборгованість та інші цінні папери (крім ліквідності). Визначаючи фактичну вартість оборотних активів, банки повинні базуватися на консервативних та розсудливих принципах. Особливо це стосується інвестиційних портфелів цінних паперів. З точки зору ліквідності, метод оцінки портфеля цінних паперів значною мірою залежить від типу портфеля. Цінні папери, що входять до портфеля банку, не є засобом підтримки ліквідності. Банк купуватиме їх протягом усього періоду дії для отримання стабільних доходів-відсотків, купонних виплат або дивідендів.

Управління ліквідністю передбачає, що коли джерело та обсяг ліквідності не узгоджуються, банк має розрив ліквідності, який кількісно визначається як різниця між використаними та використаними коштами. Розрив ліквідності може бути позитивним (джерело ліквідності перевищує його використання) або негативним (у разі нестачі ліквідності). Якщо є надлишок оборотних коштів, його слід інвестувати у прибуткові активи, тоді як дефіцит залучається найдешевшим та доступним джерелом фінансування.

У процесі реалізації цієї стратегії менеджери повинні діяти в певному порядку, включаючи: формулювання прогнозів та планів збалансування

динаміки кількості та структури депозитів та позик; оцінку можливості збалансування очікуваної динаміки зростання грошових потоків та прибутковості банків ; Оцінити ліквідність чистої позиції або її залишку; розробити систему вимірювання на основі ознак розриву ліквідності. Оптимальне співвідношення активів та пасивів, визначене строками та розмірами, має значний вплив на ліквідність банків. Існує так зване «Золоте банківське правило», яке порівнює розмір і час витребування фінансових вимог банків із сумою та часом зобов'язань банків. Підтримуючи динамічний баланс активів та пасивів та постійно замінюючи кошти, крім нових ресурсів, ми можемо забезпечити дотримання «Правил Золотого банку».

На сучасному етапі розвитку слід відзначити проблеми в розвитку банківської системи України, властиві більшості регіональним банківським рынкам країни:

1. Низька забезпеченість України в доступі юридичних і фізичних осіб до банківських послуг, так відповідно до експертних даних в досліджуваному регіоні в 2019 р. діяло 3 філії і 54 структурних підрозділи. При цьому слід зазначити, що Україна характеризується відносно не високою інституційною забезпеченістю, що дійсно занижує характеристики банківської системи. В рамках аналізу системи управління ліквідністю комерційного банку, спочатку розглядаючи перспективи розвитку досліджується населення України.

За останній 2019 рік населення показало значне зростання, в той же час збільшилася частка працездатного населення відповідно, можна припустити зростання потреби в кредитуванні.

У співвідношенні дані показники говорять про брак фінансових організацій, що особливо актуальне в рамках розвитку програм імпортозаміщення, але при цьому більше 65% жителів України економічно активні.

2. За даними НБУ, на частку Укрексімбанк за останні 3 роки припадає близько 40% всіх активів банківського сектора в Україні. За обсягом виданих кредитів, Укрексімбанк володіє в середньому за 4 роки 71% кредитного портфеля регіону. Маючи низьку кількість конкурентів і велику кількість структурних підрозділів (27), Укрексімбанк є монополістом у наданні банківських послуг. Відповідно, при видачі кредитів він пред'являє високі вимоги до заставного майна, кредитної історії позичальника, рівнем доходів і т. д., що ускладнює отримання кредиту для клієнта. Однак незважаючи на кількість клієнтів, яка проходить вимоги, грошових ресурсів кредитних організацій недостатньо для задоволення їх потреб в кредитних ресурсах.

Будучи на 100% державним, Укрексімбанк покликаний забезпечувати розвиток економіки в Україні через кредитування сільськогосподарської галузі. За останні 4 роки середній індекс виробництва сільгосппродукції склав 101%.

3. Кредити, що видаються юридичним особам в Україні, мають регресивну динаміку в порівнянні з великим зростанням кредитування фізичних осіб. Високий і прогресуючий попит з боку населення до кредитних ресурсів говорить про зниження добробуту суспільства, брак власних коштів, низький рівень доходів населення і заробітної плати, що змушує звертатися в банк для отримання необхідних коштів.

Банк як кредитна установа за концентрацією тимчасово вільних грошових коштів покликаний стимулювати розвиток виробничого сектора регіону через кредитування суб'єктів господарювання різних форм власності. Надаючи кредитні послуги малому та середньому бізнесу, кредитна організація сприяє прискоренню економічного розвитку регіону, галузей народного господарства, виробничої бази, поповненню бюджету власними доходами і підвищує добробут суспільства.

Банк є інститутом, що регулює обмін, інструменти його діяльності лежать в грошовій сфері, площині грошового обороту. Однак з цього зовсім

не впливає, що ця діяльність проходить ізольовано від інших стадій відтворення. За своєю сутністю, будучи громадським грошово-кредитним інститутом, НБУ, безумовно, причетний до виробництва валового продукту, до товарообігу.

Кінцева мета НБУ фактично пов'язана не зі стабільністю «грошей заради самих грошей», а зі стійким розвитком економіки. Щодо позиції якості банківської діяльності правильніше вважати, що мета НБУ полягає в забезпеченні сталого розвитку економіки на основі системи регулювання грошового обороту, що гарантує купівельну спроможність національної валюти за допомогою інструментів грошово-кредитної політики, а також розробки системи організаційно-управлінських заходів для забезпечення ліквідності фінансових установ.

Аналізуючи нормативи ліквідності банків ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанк, Укрексімбанк, можна констатувати небезпечні показники негативної динаміки. Потрібно визначити і забезпечити достовірно необхідну частину грошових коштів для виконання короткострокових зобов'язань.

Необхідно розробити комплекс управлінських заходів для підвищення надійності та стабільності за провідними нормативами. Потрібно конкретизувати теоретико-методичний інструментарій, що застосовується для банків ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанк, Укрексімбанк, з метою стабілізації показників.

2.3. Фактори впливу на ліквідність банків ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанк, Укрексімбанк

До факторів, що спричиняють проблеми з ліквідністю, належать падіння довіри до банківської системи, збільшення кількості проблемних кредитів у портфелі ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанку та Укрексімбанку та зменшення можливості залучення іноземних позик. Тому

на сучасному етапі розвитку банківської галузі дуже актуальним є вдосконалення управління ліквідністю ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанку та Укрексімбанку та підтримка балансу всієї банківської системи. В останні роки українська банківська галузь була бурхливою. З 2014 року було ліквідовано 92 банки, а станом на 1 січня 2018 року частка «непрацюючих» позик сягнула 55% від загальної суми позик (найвища у світі) [8].

Недовіра до ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанку, Укрексімбанку призвела до відтоку банківського ринкового капіталу. Банкам стає все важче залучатись до обслуговування клієнтів та підтримувати депозитні портфелі на безпечному рівні.

Фактори, що впливають на ліквідність акціонерних товариств «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанк та Укрексімбанк, поділяються на внутрішні (фінансові та нефінансові) та зовнішні (загальні та спеціальні). На відміну від внутрішніх факторів, зовнішні фактори не контролюються банками. Тому особливу увагу слід приділити аналізу та прогнозуванню впливу зовнішніх факторів. Слід зазначити, що одним із найважливіших зовнішніх факторів, що впливає на ліквідність банків, є політика Національного банку України, яка реалізується через державну систему банківського нагляду. Окрім зовнішніх факторів, на ліквідність ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», «Ощадбанк» та «Укрексімбанк» також впливають внутрішні фактори.

Через репутацію, масштаби та фінансовий стан кількість клієнтів значною мірою залежить від здатності банків залучати депозити та встановлювати відносини з партнерами та інвесторами, впливаючи тим самим на якість та структуру активів та зобов'язань.

Отже, фактори, що впливають на ліквідність ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанк, Укрексімбанк, можна розглядати як корисну інформацію для прийняття управлінських рішень. Недостатня ліквідність не

тільки робить банки нездатними погашати борги, а й унеможливорює залучення коштів для стабільних та ефективних операцій.

Через несумісність стратегічних цілей банку виникають стратегічні ризики; бізнес-стратегії, призначені для досягнення цих цілей; ресурси, необхідні для досягнення цих цілей; якість виконання [18]. Стратегія ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», «Ощадбанк», «Укрексімбанк» повинна бути достатньою для адаптації до змін у навколишньому середовищі. Вищий апетит до ризику призводить до збільшення прибутку або вибору видів діяльності, які не відповідають можливостям банку. Це одна з основних причин, чому банки не можуть адекватно управляти незапланованими грошовими потоками, що може призвести до великих втрат та проблем з ліквідністю [3].

Активи ПАТ «Райффайзен Банк Аваль» на основі статутних фондів та інших фондів (на основі статутних фондів та інших фондів) є основним джерелом поглинання ризиків активів та гарантування коштів клієнтів [80], тому бракує коштів з високою ліквідністю та обмежених каналів міжбанківських позик. Власники субординованого боргу або додаткових внесків капіталу до законного капіталу є потужними інструментами забезпечення діяльності банків.

Якість кредитного портфеля суттєво впливає на ліквідність ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», «Ощадбанк» та «Укрексімбанк»: чим більша частка простроченої та безнадійної заборгованості в його складі, тим більший відрахування резерву кредитного ризику у вигляді виплат відсотків. Чим менше генерується доходу.

Хороша репутація на ринку допомагає протистояти тиску зовнішніх факторів. Визнання на ринку ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанку та Укрексімбанку є важливим фактором прихильності клієнта до нього навіть у разі фінансових труднощів. Це впливає на стабільність ресурсної бази та здатність банків розширювати асортимент своїх товарів та збільшувати клієнтську базу, тим самим зменшуючи ризики ліквідності.

Вплив операційного ризику на ліквідність банку може змінюватися в різному ступені: від неможливості сплатити заборгованість окремим клієнтам через помилки або неправильне використання ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанк, працівників Укрексімбанку, до помилок і збоїв, що призводять до Недостатня кількість комп'ютерних систем ліквідності, процедури планування ліквідності тощо. [21, 28]. Останнім часом регулятори приділяють все більше уваги зменшенню ризиків, а самі банки також вдосконалюють свої інформаційні системи та методи захисту [22].

Заходи управління ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», «Ощадбанк» та «Укрексімбанк» не можуть використовувати фактори 2-го рівня, але за допомогою аналізу вони можуть правильно оцінити умови своєї діяльності, ризики та можливості, пов'язані із зовнішнім середовищем, і є результатом взаємодії з усіма групами зацікавлених осіб банку. Законодавчі вимоги держави щодо загальних дій суб'єктів господарювання, створених у формі публічних акціонерних товариств (далі - ПАТ), є ефективними для банків, а отже, матимуть значний вплив на організаційні, фінансові та інші аспекти їх діяльності. Такі вимоги необхідно враховувати при створенні системи управління ліквідністю банку. З іншого боку, роль держави не обмежується законодавчою діяльністю. У процесі передачі внутрішніх державних облігацій (ОВДП), інвестицій та квазіфіскальних операцій активна участь уряду на фінансовому ринку впливає на ліквідність банків.

Наглядова діяльність банківського сектору проявляється у встановленні прямих обмежень, заборон, керівних принципів, правил та економічної політики наглядового органу, а також у встановленні нормативних актів щодо резервів, ліквідності, капіталу тощо, щоб опосередковано чи опосередковано впливати на ліквідність банків - через весь нагляд Ліквідність ринку. Стан фінансового ринку визначає їх здатність перерозподіляти ліквідність шляхом видачі / отримання позик та купівлі / продажу цінних паперів. Низька ліквідність цих ринків може

призвести до неможливості швидко залучити кошти за доступною ціною, що призведе до зниження ліквідності окремих банків.

Регулятори підтримують ліквідність банків другого рівня, надаючи позики для рефінансування та переглядаючи умови їх погашення. Одночасно знижуються вимоги до формування обов'язкових резервів, у тому числі шляхом повного звільнення коштів з окремого рахунку. Беручи до уваги спектр ризиків, що негативно впливають на фінансовий ринок, Національний банк підтримує ліквідність банків другого рівня, надаючи стабільні позики, а з метою вдосконалення процедурних аспектів цього процесу переглянуто деякі нормативні акти національних банків, включаючи розширення забезпечення, Обсяг резервів тощо.

З метою створення умов для стабільної діяльності ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», «Ощадбанк» та «Укрексімбанк Аваль», своєчасне виконання своїх зобов'язань та забезпечення більшої гнучкості в управлінні ліквідністю, регулятор змінив вимоги до банків щодо формування обов'язкових резервів, а саме:

- Зменшено частку обов'язкових резервів, яку банки формуватимуть на окремому рахунку Національного банку, та встановлено новий порядок, щоб усі банки могли формувати та зберігати обов'язкові резерви на рахунках агентів;

- Зменшена частка мінімально допустимої суми обов'язкового резерву, яка повинна зберігатися на рахунку агента банку щодня;

- За допомогою спрощення нормативної системи обов'язкового бронювання уніфікуються норми обов'язкового бронювання відповідно до строку залучення коштів;

- Дозволити частину залишку готівки зарахувати для сплати необхідних резервів, які були сформовані та збережені на рахунку агента [18].

Перелік факторів рівня 3 включає ті фактори, що виникають внаслідок взаємодії між усіма зацікавленими сторонами банку, а також

довгостроковий вплив інших суб'єктів економічних відносин, тобто їх вплив визначає загальний стан політичного, технологічного, соціального та економічного середовища, і не має гнучкості змін. в короткостроковій перспективі.

Політичне поле сильно вплинуло на побудову системи управління ліквідністю банку. Нестабільна політична ситуація погіршувала якість державних установ, тим самим впливаючи на їх здатність опосередковано регулювати та контролювати ліквідність банків. На відміну від економічних факторів, неможливо визначити детерміновані фактори, що впливають на політичну ліквідність банків, тому особливо важко визначити вплив політичного середовища.

РОЗДІЛ 3.

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНОСТІ В БАНКУ

3.1. Стратегії управління ліквідністю банку як необхідна умова підвищення прибутковості банку

Поліпшення інструментів управління ліквідністю банківської системи безпосередньо впливатиме і на досягнення інфляційних та курсових цілей. В даному аспекті, НБУ не повинен мати чітко вираженого єдиного якоря монетарної політики, а намагатися, виходячи з умов становлення економіки, домогтися три вищезазначених середньострокових цілі грошово-кредитної політики. Розбираючи практику досягнення цілей монетарного режиму таргетування валютного курсу, а після чого таргетування інфляції можна зробити висновок про те, що Державний банк України нехтував ліквідністю банківської системи з метою досягнення курсової і цінової стабільності.

В обох випадках грошово-кредитна політика була орієнтована на «стиснення» ліквідності з метою скорочення «тиску» на грошовий курс і інфляцію, наслідком чого стало уповільнення фінансового підйому і банківський занепад. Беручи до уваги цю ситуацію, як проміжної цілі монетарної політики і одного з напрямків монетарної політики рекомендуємо встановити якраз таргетування вільної ліквідності, а не грошової маси, що вважається виправданим кроком у нинішній історії. А заяви про те, що в банківській системі є «профіцит ліквідності» не зобов'язаний стати перешкодою для такої мети, оскільки як свідчить офіційна статистика НБУ в тендерах з розміщення депозитних сертифікатів брало участь менше 20% українських банків (від 5 до 24), які, відповідно до цього, не можуть відобразити стан справ у всій системі.

У наслідок цього, одним із завдань НБУ в контексті впровадження тимчасового режиму монетарної політики без номінального якоря вважається

поліпшення «Основних засад грошово-кредитної політики» методом освіти 3-х свіжих розділів: Інфляційна політика; Валютно-курсова політика; Стратегія управління ліквідністю банківської системи України.

Розділ Основних засад грошово-кредитної політики на відповідний рік «Стратегія управління ліквідністю банківської системи України» повинен містити:

- 1) аналіз поточного стану ліквідності банківської системи;
- 2) аналіз факторів негативного впливу на ліквідність банківської системи;
- 3) цільовий орієнтир показника вільної ліквідності;
- 4) інструменти управління ліквідністю;
- 5) план на випадок непередбачуваних подій, який повинен включати сценарії функціонування банківської системи та порядок застосування інструментів управління ліквідністю разом із чітким описом нетрадиційних інструментів управління ліквідністю.

Так, варто зазначити, що таргетування показника вільної ліквідності має можливість відбуватися без ризику зайвого нарощування грошової маси, оскільки скорочення норми невід'ємних резервів спільно з використанням механізму усереднення резервів сприятиме звільненню коштів ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанк, Укрексімбанк для кредитування економіки і забезпечення розрахунків. Через досягнення стратегічних цілей як монетарної політики в цілому, наприклад і управління ліквідністю зокрема, на наш погляд, НБУ потрібно встановити традиційний пристрій усереднення резервів, на кшталт ЄЦБ.

В наслідок цього, з метою поліпшення механізму обов'язкового резервування потрібно внести відповідні зміни до Постанови Правління Національного банку України від 18 грудня 2014 року №820 «Про зміну порядку формування та зберігання обов'язкових резервів»:

- 1) скасувати норму про те, що розмір обов'язкових резервів, який повинен щодня зберігатися на початок операційного дня на

кореспондентському рахунку банку в Національному банку України, зобов'язаний становити не менше 40% від резервної бази, обчисленої для відповідного періоду утримання. Надана норма обмежує можливості ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанк, Укресімбанк використати всі кошти обов'язкових резервів в разі потреби, тобто банки не мають змоги тимчасово покрити касові розриви на повну суму наявних обов'язкових резервів, як це допускається Європейським центральним банком;

2) збільшити максимальну чисельність випадків невиконання банками щоденних залишків обов'язкових резервів на кореспондентському рахунку в етап кризи протягом 3-х періодів утримання поспіль з 10 до 20 разів. Збільшення кількості разів недотримання банками щоденних залишків обов'язкових резервів некореспондентських рахунках банків дозволить останнім збільшити еластичність управління ліквідністю. При цьому потрібно позначити, що впровадження засобів обов'язкових резервів повинно відбуватися виключно для проведення платежів і повернення депозитів. Впровадження коштів обов'язкових резервів для торгових і конверсійних операцій з іноземною грошовою одиницею забороняється;

3) ввести диверсифіковані норми обов'язкового резервування зазначивши термін їх конфігурації з метою скорочення доларизації депозитної бази ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанк, Укресімбанк.

Встановлення диверсифікованої норми обов'язкового резервування покликане змінити структуру депозитної бази ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанк, Укресімбанк і збільшити якість їх пасивів, оскільки встановлення великих нормативів резервування за коштами в іноземній грошовій одиниці призведе до зниження процентних ставок за депозитними продуктами в іноземній грошовій одиниці, що сприятиме скороченню доларизації як депозитної бази ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанк, Укресімбанк, наприклад і економіки держави в цілому.

Втім, з метою підтримки вільної ліквідності банківської системи України на належному рівні, Національному банку варто створити пристрій впровадження нульового нормативу резервування за коштами в іноземній грошовій одиниці в етап кризи за умови значної девальвації курсу національної валюти. Пристрій зниження нормативів обов'язкового резервування в іноземній грошовій одиниці до нульової позначки в період кризи у з одного боку зробить здатності для гнучкого управління ліквідністю ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанк, Укрексімбанк, а з іншого - сприятиме адекватній оцінці вільної ліквідності, оскільки девальвація курсу гривні зумовлює необхідність переоцінки резервів на курсові різниці, які передбачаються у державній грошовій одиниці.

При цьому варто налагодити механізм дієвого контролю за спекулятивними операціями ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанк, Укрексімбанк на грошовому ринку. Таким чином, з метою ефективного використання норми обов'язкового резервування для управління ліквідністю банківської системи, підвищення якості ресурсної бази ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанк, Укрексімбанк і скорочення доларизації важливим заходом є розробка і прийняття Закону України «Про валютне регулювання та валютний контроль». У цьому законі потрібно прописати норму про заборону конверсійних операцій за межами банків, обов'язкову конвертацію міжнародних переказів фізичних осіб в національну валюту, заборону відкриття нових депозитів в іноземній валюті та внести зміни в Кримінальний кодекс України про кримінальну відповідальність за валютнообмінні операції за межами банків.

Ці норми закону дадуть змогу винищити практично бівалютну валютну систему, в якій існує два грошових ринки - офіційний (де в розрахунках застосовується гривня) і неофіційний (де в розрахунках застосовується іноземна грошова одиниця, здебільшого долар США). Розрахунків іноземній грошовій одиниці відбуваються практично на всіх вторинних ринках в Україні, зокрема: ринок нерухомості, автомобільний ринок, а також в період

нестабільності речовий ринок. Фактичне функціонування бівалютної валютної системи в Україні в умовах погіршення економічної та політичної містить важливий негативний ефект як на банки, наприклад і на їх клієнтів, відповідно до цього призводить до втрати ліквідності та значних збитків.

Отже, однією із стратегічних цілей управління ліквідністю банківської системи вважається вдосконалення властивості ресурсної бази ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанк, Укрексімбанк і подолання бівалютної валютної системи. Формуючи обставини для переходу до гнучкого інфляційного таргетування, забезпечення фінансового підйому, і рівноважного управління ліквідністю необхідним стратегічним кроком Національного банку України вважається поліпшення процентної політики, як головного інструменту управління ліквідністю банківської системи.

Слід зазначити, що в контексті вдосконалення політики процентних ставок Національного банку та Центрального банку в цілому в економічній літературі було висунуто багато пропозицій, які спрощені для запровадження коридорних процентних ставок та розвитку бізнесу на відкритому ринку.

Погодившись із науковцями [21] щодо запровадження коридорних процентних ставок, ми вважаємо, що необхідно формувати власні погляди на реалізацію ефективної процентної політики Національної банківської спілки та відображати її вплив на ліквідність української банківської системи. На практиці центральних банків у всьому світі, в контексті управління ліквідністю банківської системи та системи націлювання на інфляцію, існує два шляхи використання коридорів процентних ставок: пасивний та активний. Основною причиною пасивного підходу центрального банку є те, що він не може точно передбачити стан ліквідності банківської галузі.

Вони або покладаються на безперервний монетарний механізм як головний інструмент управління ліквідністю, або залишають надлишкову ліквідність на ринку. Інші центральні банки, як правило, застосовують операції на відкритому ринку для активного управління ліквідністю. У цьому випадку постійний інструмент виконує роль клапана, який регулює плинність

за особливих обставин. Різниця між двома методами відображається у різниці між ставками коридору. Ключовим фактором, що визначає спред, є застава міжбанківського кредитного бізнесу. Чим вища альтернативна вартість інвестування в заставу, тим менший розподіл повинен бути.

Тому центральний банк відшкодував комерційним банкам надмірну плату. На практиці це означає, що у випадку нестачі застави, низької ліквідності або від'ємної фактичної прибутковості коридор повинен бути звужений. Характеристикою пасивного режиму є звуження швидкісного коридору. Слід зазначити, що за відсутності необхідного резерву та механізму усереднення ефективні вузькі спреди. Невеликий спред може повністю контролювати міжбанківський ринок, і більшість операцій проводяться з центральним банком.

Ширина коридору, встановлена пасивним центральним банком, становить не більше 2%. У Новій Зеландії, Канаді, Великобританії та навіть Таїланді реформа операційної процедури в 2007 році була ще меншою, лише 0,5%. Розвинені країни більш схильні дотримуватися цих причин. Недоліком цього підходу є те, що банки ризикують безвідповідальною поведінкою, а не покладатися на допомогу центрального банку для управління своєю ліквідністю.

У крайніх випадках, коли спред дорівнює нулю, центральний банк виконує роль міжбанківського дилера і замінює короткостроковий грошовий ринок. Цей варіант вважається суто теоретичним, але він може трапитися на практиці. Це дозволяє йому стабілізувати ліквідність і забезпечити постійний обмінний курс щодо долара США. Коридор нульової процентної ставки дає змогу здійснювати операції без операцій на відкритому ринку та значно спрощує управління ліквідністю банків.

Активні методи управління ліквідністю включають широкий спектр коридорів процентних ставок, що спонукає банки активно шукати контрагентів. Механізм постійної дії є лише крайнім заходом і далекий від ринкової реальності. У радикальній версії агресивні підходи загрожують

ризиком, оскільки занадто широкі коридори можуть спричинити надмірні коливання ринкових цін. У цьому випадку з розсудливих міркувань банки почали накопичувати надмірну ліквідність, а не торгувати надмірними ресурсами на ринку [91, с. 17]. Враховуючи сучасний стан економіки та міжбанківський ринок, найкращим механізмом переходу Національного банку України на ефективну політику процентних ставок буде застосування активного підходу до політики процентних ставок.

Впровадження цього методу призведе до використання широкого коридору процентних ставок, особливо для зниження процентної ставки овернайт депозитного сертифіката та збереження процентної ставки овернайт активних операцій НБУ протягом певного періоду, що зробить ліквідність банку депозитами НБУ. Звільнить і заохочує їх шукати контрагентів. Безкоштовні ресурси. Зниження процентної ставки за депозитними сертифікатами овернайт дозволить Банку Негара досягти необхідного обсягу вільної ліквідності (300-400 млн. Грн. У 2016 р.) Та заохотить банки кредитувати реальну економіку.

Варто зазначити, що перед вирішенням наступних завдань повинен бути широкий коридор процентних ставок між 8-10% ставок овернайт:

- 1) Зменшити волатильність і непередбачуваність державних коштів на єдиному рахунку Національного банку;
- 2) запровадити середньострокові депозитні сертифікати НБУ;
- 3) Як основний напрямок управління ліквідністю банківської системи, розробити та використовувати репо-бізнес та інші види бізнесу на відкритому ринку для забезпечення та мобілізації ліквідності;
- 4) Визначити ключову процентну ставку політики як операційну (проміжну) ціль управління ліквідністю банківської системи;
- 5) Створити структурований механізм фінансування та заохотити банки кредитувати реальну економіку. Одним з елементів стратегії управління ліквідністю може бути політика управління державними коштами, депонованими на відповідних рахунках Національного банку (НБУ), що

можна віднести до державних інструментів управління ліквідністю банківської системи.

Тому волатильність та непередбачуваність державних коштів, розміщених на ЄКР НБУ, мають значний вплив на процентну ставку овернайт та ліквідність банківської системи, оскільки, якщо кошти на ЄКР раптово зростуть, ліквідність банківської системи зменшиться, і навпаки. Збільшується рефінансування, а це означає, що процентні ставки зростають, і навпаки. Беручи до уваги практику складання та затвердження національного бюджету України та його виконання, кошти ЄКР сильно коливаються, і потрібно вжити заходів для їх мінімізації.

Ця проблема спостерігалась і в інших країнах світу, які встановили певні механізми подолання волатильності державних коштів та збільшення часу прогнозу. Тому одним із заходів щодо зменшення волатильності бюджетних коштів на рахунках центральних банків є надання дозволу на переказ усіх невикористаних бюджетних коштів (наприклад, у Данії та Нідерландах) або часткових переказів (наприклад, у межах 3% від загальних витрат у Франції та Швеції). І деякі види зборів у Фінляндії). Зазвичай це рік, але у Фінляндії, наприклад, вартість інфраструктури та інформаційних технологій може затягнутися до двох років.

Цей підхід значною мірою захищає видатки на кінець року, включаючи «безоплатне використання» бюджетних коштів, що, як правило, супроводжується зниженням ефективності використання, що, в свою чергу, спричинене страхом перед різними міністерствами та відомствами. У наступний період цей напрямок. У деяких країнах також можна «витратити заздалегідь», тобто використовувати бюджетні кошти, які перевищують заплановану суму на поточний фінансовий рік. Наприклад, у Швеції це надлишкове значення становить 3%, але на практиці така можливість майже не використовується.

У деяких країнах для поліпшення узгодженості видатків, як правило, на рівні центрального уряду, запроваджено спеціальні правила, що

регулюють використання річних бюджетних коштів. Наприклад, в Індії існують відносно вільні норми, згідно з якими в четвертому кварталі фінансового року може бути витрачено максимум 33%, а за останній місяць - максимум 15% від загального бюджету. На відміну від цього, Угорщина використовує відносно суворі правила, згідно з якими щомісяця може витрачатися 1/12 статутних витрат, а будь-які винятки з цього правила вимагають обов'язкового затвердження урядом [92, с. 1. 49].

Однак в Україні витрати з ЄКР не контролюються, що негативно впливає на ліквідність банківської системи. Тому ми вважаємо, що для подолання цього впливу необхідно ввести цільовий показник для певної суми державних коштів у рамках ЄКР та ввести правило, згідно з яким кошти, що перевищують цільову суму, будуть використовуватися для депозитів у державних комерційних банках. Впровадження цільового механізму фінансування ЄКР вимагає підписання меморандуму між Національним банком України та урядом про безперервність монетарної та фінансової політики, а також графік оголошення цільового фінансування ЄКР.

Що стосується вдосконалення інструментів управління ліквідністю української банківської системи (наприклад, депозитної політики Національного банку), то для створення умов для ефективного перерозподілу ліквідності в банківській системі необхідно запровадити 3-місячні та 6-місячні сертифікати строкових депозитів, які мобілізуватимуть ПАТ «Райффайзен» Банк А, Ощадбанк, Укрексімбанк та інші банки не можуть ефективно розмістити його на кредиті чи фондовому ринку і не можуть надавати кредити для рефінансування банкам, які цього потребують. Зниження процентної ставки за депозитами овернайт та збільшення строкових строкових депозитів зменшить привабливість мобілізації та уникне наслідків витіснення приватних інвестицій.

3.2. Напрями покращення процесу управління ліквідністю в банках

Щодо вдосконалення операцій на відкритому ринку, то сьогодні функцію поглинання ліквідності в основному виконують постійні операції над депозитними сертифікатами овернайт, ініційовані ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанк та Укресімбанк. Національному банку України не дозволено ефективно мобілізувати для відновлення нормальної роботи міжбанківського ринку. Тобто необхідно повністю перевести діяльність з грошового бізнесу на постійний вихід у грошовий бізнес з відкритого ринку [21].

Для більш ефективного використання операцій викупу для управління ліквідністю банківської системи Національному банку необхідно вжити заходів щодо вдосконалення існуючого механізму операцій з викупу та принципово запровадити нові інструменти для українського фондового ринку, особливо такі:

- Забезпечувати валютну ліквідність для комерційних банків шляхом виконання угод про зворотний викуп. За відсутності валютної ліквідності на ринку цей інструмент повинен бути дуже зручним, оскільки він є оборотним та короткостроковим, на відміну від центрального банку, який купує та продає валюти. При його використанні необхідно використовувати механізм початкової маржі (початкової маржі) для хеджування валютних ризиків [46, с. 1]. 25];

- Використовуйте кошик договорів викупу цінних паперів. Для ефективного використання цього інструменту управління ліквідністю Національному банку України потрібно визначити перелік компаній та підприємств, цінні папери та державні цінні папери яких можуть бути використані як забезпечення договорів про зворотний викуп.

Впровадження цього інструменту зробить операції викупу більш привабливими з точки зору прибутковості, зменшить випуск операцій з викупу та дозволить банкам обмінювати цінні папери однієї компанії на цінні папери іншої компанії протягом терміну дії угоди. Інструменти забезпечують відповідну гнучкість. Удосконалення процентної політики НБУ вимагає визначення ключової процентної ставки політики як операційної (проміжної) цілі управління ліквідністю банківської системи, і цей рівень стане ціллю міжбанківської ринкової процентної ставки. Ключова процентна ставка буде відігравати проміжну роль між стабільністю цін та стабільністю валюти [20].

Поліпшення процентної політики Національного банку України та орієнтація на коефіцієнт вільного потоку вітчизняної банківської системи не може гарантувати збільшення позик реальній економіці та стимулювати економічне зростання. Тому для створення механізму стимулювання позик, по суті, він передбачає створення ефективного механізму перерозподілу ліквідності банківської системи серед нефінансових компаній, тому необхідно розробити структуру між урядом та комерційними банками. Механізми рефінансування, страхування банківських кредитів та розподілу кредитного ризику.

Враховуючи, що головним інструментом управління ліквідністю в українській банківській системі на сьогодні є рефінансування ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанку та Укрексімбанку, очевидно, що механізм рефінансування потребує вдосконалення в умовах кризи. Отже, для визначення платоспроможного акціонерного товариства «Райффайзен Банк Аваль» (розташоване в Ощадбанку, Укрексімбанку), яке може мати право на рефінансування кредитів або участь у тендерах на ліквідність, НБУ повинен розробити відповідні рейтинги банків на основі щоквартальних стрес-тестів. Розвиток рейтингів прозорості банків дозволить відмовитись від використання високих ставок дисконтування як критерію усунення неплатоспроможних банків від механізмів рефінансування.

Одним із інструментів посилення контролю за цільовим використанням Національного банку України для рефінансування та спрощення кредитних операцій є прийняття українського «Закону про банківські позики», який повинен бути окремою частиною «Процедури надання Національним банком України позик комерційним банкам».

Наступним кроком у вдосконаленні механізму рефінансування може стати розробка спеціального плану зв'язування рефінансування комерційних банків з валютними потребами компаній за ставкою, рівною ставці дисконтування для компаній у пріоритетних галузях економіки. Іншими словами, план повинен мати на меті задоволення заявок на отримання корпоративних позик шляхом рефінансування коштів, виділених на конкретні цільові плани, стимулюючи тим самим позики реальній економіці.

Як один із інструментів управління ліквідністю української банківської системи, перспективним напрямком вдосконалення механізму рефінансування є формування єдиного пулу кредитів для рефінансування. Цей іпотечний пул повинен включати як ринкові (державні та корпоративні цінні папери), так і неринкові (векселі, кредитні вимоги) активи. За цими активами банки зможуть отримати кілька позик для рефінансування з одним заставою. Однак слід зазначити, що «прив'язка» позики до певного виду застави не включається.

З метою стимулювання ефективного перерозподілу вільної ліквідності банківської системи серед нефінансових компаній ці компанії не впливають безпосередньо на ліквідність ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанк, Укрексімбанк, але мають покращити інвестиційне середовище, підвищити кредитоспроможність та зменшити ризик. Необхідні умови потребують розробки ефективної національної моделі підтримки для вітчизняних виробників, яка повинна базуватися на таких аспектах:

- 1) Створити національний пріоритетний гарантійний фонд економічного розвитку для забезпечення банків відновлюваною енергією,

енергозбереженням, модернізацією металургійних та хімічних підприємств та розвитком державної інфраструктури (залучення ресурсів міжнародних фінансових організацій) для надання гарантій на позики;

2) Створити національне агентство страхування кредитів для ключових відділів економічного та експортного стимулювання, щоб забезпечити надання банківських позик національним виробникам та експортно-орієнтованим підприємствам, а також забезпечити всебічну інформаційну підтримку та просування для вітчизняних та іноземних виробників.

3) Сформулювати та реалізувати національні плани надання безкоштовних консультаційних послуг для малого бізнесу в пріоритетних сферах економічного розвитку.

Окрім заходів, вживаних Національним банком та урядом для вдосконалення інструментів управління ліквідністю банківської системи, важливими заходами для досягнення стратегічних цілей управління ліквідністю є також заходи щодо підвищення ефективності банківського нагляду, зокрема:

1. Сформулювати та розробити механізм нагляду за системно важливими банками. Ми вважаємо, що для України найкращим способом пристосуватись до національних особливостей банківської діяльності є Базельський комітет з банківського нагляду, заснований на методі показників (Додаток А) для визначення глобальних системно важливих банків.

Однак ми вважаємо, що для ефективного його застосування в Україні, окрім запропонованих у методиці показників, необхідно запровадити стандарти, які взаємозалежні з інсайдерами. Отже, як показала практика системно важливих банків, які збанкрутували в Україні (Nadella Bank, Delta Bank, Brokerage Bank, Finance and Credit Bank), однією з основних причин банкрутства цих банків є Криза та надмірна підтримка з боку інсайдерів,

особливо це стосується підтримки агропромислових підприємств, фінансова стійкість яких залежить від ціни на сировину.

2. Посилити контроль якості банківських активів. На основі аналізу фінансової звітності банків, особливо аналізу якості активів, можна зробити висновок, що за статтею активу «інші фінансові активи» майже одна третина внутрішніх банківських операцій становить понад 10% загальної суми активів. Він полягає у збільшенні спекулятивних активів для задоволення стандартного кредитного ризику, спекулятивних операціях конвертації іноземних валют та, очевидно, виведенні грошей з банку до банкрутства.

3. Удосконалити метод розрахунку коефіцієнта ліквідності та ефективно контролювати відповідність коефіцієнта ліквідності в різних ситуаціях економічного розвитку. Розглядаючи кризу ліквідності в банківській системі та оцінюючи динаміку коефіцієнта ліквідності за останні десять років, можна зробити висновок, що вони є недійсними, оскільки враховуючи значні втрати в банківській системі та банківські провали, значення економічних стандартів у системі завжди не буде нижчим за мінімальне значення, встановлене НБУ.

Крім того, з огляду на циклічний розвиток економіки та використання механізмів раннього попередження, ми вважаємо, що при розрахунку коефіцієнта ліквідності, враховуючи кризу та більш сприятливі економічні умови, рекомендується вводити поправочний коефіцієнт. Удосконалені методи розрахунку економічних стандартів мають бути спрямовані на вдосконалення аналізу ліквідності банків. Крім того, щоб уникнути надлишкової ліквідності в банківській системі та стимулювати керівництво банків до ефективного ведення банківської діяльності, необхідно накласти штраф у розмірі 50% від мінімально допустимого значення за надмірне впровадження стандартів ліквідності.

3.3. Умови активізації напрямів удосконалення управління ліквідністю в банках

У глобальному масштабі, особливо в Україні, посилення процесу розвитку банківської системи особливо корисно для появи нових моделей поведінки (бізнес-моделей) для банків для досягнення встановлених стратегічних орієнтирів для все більш жорсткої конкуренції, пропонуючи тим самим нові рішення щодо управління ліквідністю Позов. Однак у цьому випадку через значні відмінності в поведінці банків порівняно з конкурентами на ринку традиційні припущення про необхідний рівень можуть бути помилковими (наприклад, коли ретроспективна інформація про поведінку банку відсутня, спробуйте Вийти на ринок або представити інноваційні продукти).

Ми вважаємо, що розробка науково-практичних рекомендацій щодо превентивного управління ліквідністю повинна базуватися на виявленні характеристик ризику ліквідності кожної банківської групи, що залежить від конкретних обставин його бізнес-моделі. Збільшуючи концентрацію коштів для певних проектів активів та пасивів, акцент переноситься на вигоди, що безпосередньо впливає на функцію системи управління ліквідністю.

Отже, визначення характеристик стану ризику ліквідності окремих груп банків є результатом встановлення вибору форми власності для досягнення стратегічних цілей, встановлених власниками банків, що дозволить встановити взаємозв'язок між структурою власності та типом стану ризику. Набір показників, що підсумовуються при побудові інтегрованих показників.

Початковий етап аналізу передбачає вибір методу групування (режиму), результати якого можуть бути використані для отримання динамічного опису діяльності протягом певного періоду часу. Традиційно всі безперешкодні методи поділяються на ієрархічну структуру (послідовне

групування об'єктів або фрагментація таких груп) та агрегацію (мінімізують ступінь різниці в кожному режимі, максимізуючи різницю між елементами з різних режимів) , Вони відрізняються з точки зору наборів правил, що утворюють групу, та критеріїв оцінки якості результатів аналізу, але недоліком цього методу при обробці багатовимірних масивів вхідної інформації є штучне припущення про лінійність, нормальність розподілу або тенденцію групування даних. Формування та зменшення розмірності одновимірних або двовимірних результатів. Інформація в процесі аналізу [10].

З метою усунення цих недоліків ми рекомендуємо використовувати карту Кохонена за алгоритмом, наведеним на рисунку 3.1, як основний метод визначення стану ризику ліквідності українських банків на основі індексу концентрації фондів певних категорій активів та пасивів. Його група зацікавлених сторін.

Даний спосіб був розроблений Т. Кохоненом як різновид некерованої нейронної мережі. Його використання обґрунтовано відсутністю попередньої інформації про кількість кластерів, адже бізнес моделі, а, як наслідок, профілі ризику банків, досить різноманітні, в наслідок цього застосовано образ вивчення нейромережі «без вчителя», що дозволяє ендогенно кваліфікувати чисельність патернів, за якими стануть розподілені об'єкти вивчення: цей процес має на увазі модифікацію масиву вхідних даних в комплект карт симптомів з одночасним виділенням виявлених груп.

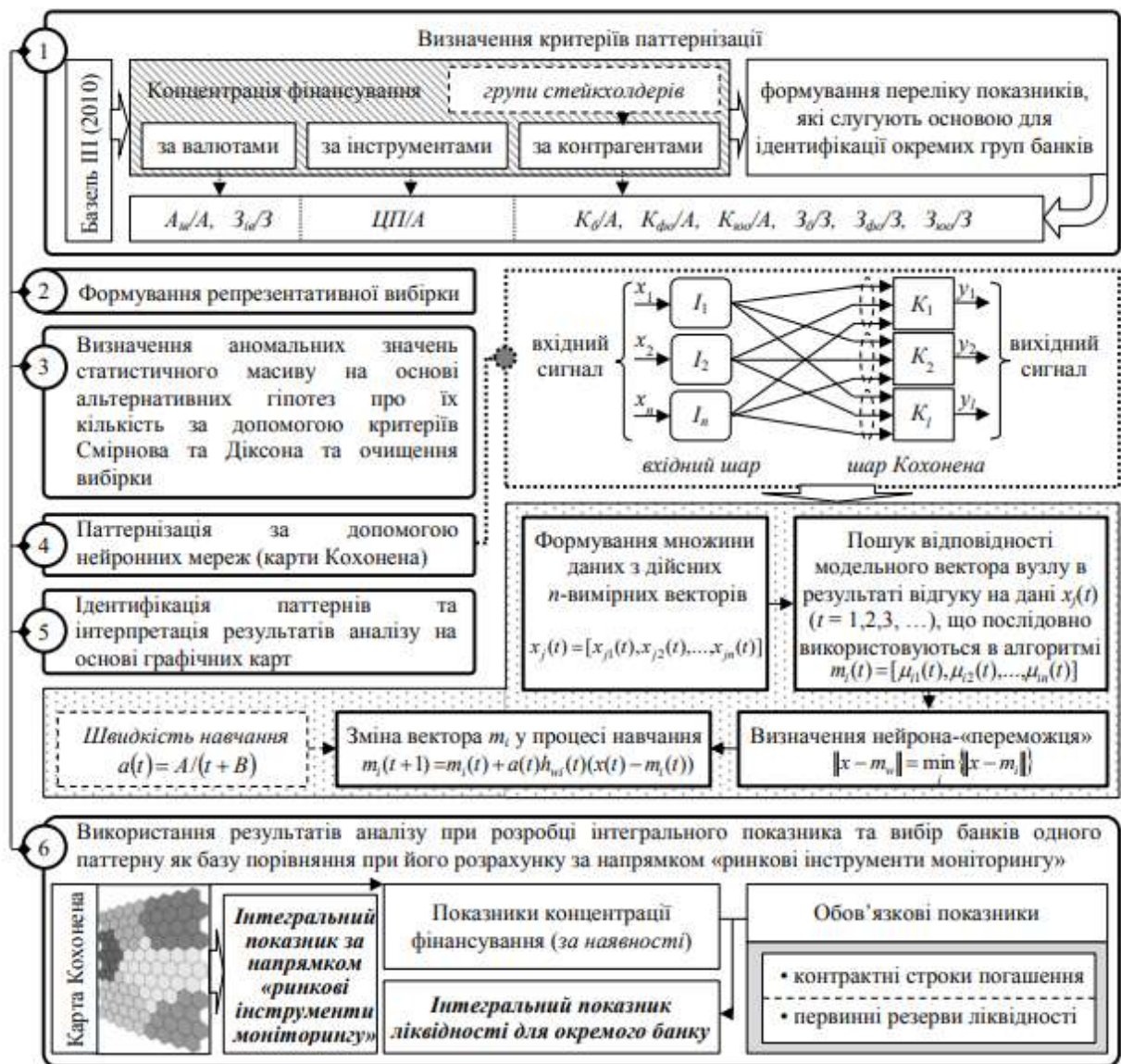

Рис. 3.1 - Етапи патернізації банків за допомогою карт Кохонена для розрахунку інтегральних показників ліквідності

Джерело [17]

Беручи до уваги той факт, що Базельський комітет з банківського нагляду [17] визначає три провідних види концентрації фінансування, якраз вони і слугують ґрунтом для визначення профілів ризику ліквідності українських банків, що на фінішному рубежі аналізу дозволяє актуалізувати застосування тих або ж інших характеристик з позначеного списку відповідно до видів концентрації фінансування для розрахунку інтегрального показника ліквідності в межах окремих патернів:

- за грошовими одиницями (активи в іноземній грошовій одиниці / загальний обсяг активів (A_{iv}/A);
- зобов'язання в іноземній одиниці / загальний обсяг зобов'язань (Z_{iv}/Z)), за інструментами (цінні папери / артіль / загальний розмір активів ($ЦП / A$)), за контрагентами (кошти в інших банках / загальний розмір активів (K_6 / A);
- кредити та заборгованість фізичних осіб / загальний розмір активів (K_{fo}/A);
- кредити та заборгованість юридичних осіб / загальний розмір активів (K_{yo} / A);
- кошти банків / загальний розмір зобов'язань ($З_6/З$);
- кошти фізичних осіб / загальний розмір зобов'язань ($З_{fo}/З$);
- кошти юридичних осіб / загальний розмір зобов'язань ($З_{yo}/З$)).

Відповідно до загальноновизнаних законів і правил статистики умовою для обліку всього різноманіття профілів ризику ліквідності є включення до вибірки всіх банків, що функціонують на економічному ринку України, але переважна більшість банків 3 та 4 груп є кептивними і не мають чітко конкретної та послідовної стратегії на базі використання практик колективного управління, що підтверджується зауваженнями та порадами Міжнародного валютного фонду, які акцентують особливу увагу на потребу особливого регуляторного впливу з боку НБУ на ці банки з метою запобігання існуючих порушень власниками безлічі стереотипів управління (в частині реалізації стратегії, операцій з пов'язаними особами, маніпуляції у звітності і т.д.), в наслідок цього підключення «кишенькових» банків призводить до виходу в світ додаткових екстремальних значень показників і вважається передумовою зміщення в гіршу сторону робастності масиву статистичних даних.

Для забезпечення надійності зразка та результатів, очищених від граничних значень окремих спостережень на попередньому етапі аналізу,

було проведено тестування низки статистичних даних із використанням стандартів Смірнова та Діксона, кожна з яких передбачає взаємовиключні припущення: В одному випадку передбачається, що існує лише один випадок. Друге - таких значень є принаймні два.

Модель нейронної мережі побудована в програмному середовищі Viscosity SOMine, і для полегшення інтерпретації результатів аналізу, відповідно до методу, запропонованого для кожного входу всіх досліджуваних об'єктів протягом усього періоду аналізу будується карта Кохонена. Гриценко проаналізував діяльність страхових компаній, оскільки в цьому випадку можна досягти максимальної порівнянності даних.

Відповідно до методу О.П. Заруцького, відображення Заруцького виконується в окрему дату, але при цьому методі межі шаблону не збігаються, тому процес визначення профілю ризику банку або групи банків ускладнюється і посилює нерозуміння даних. Можливість, але це не зменшить результат. У цих завданнях через необхідність розробки системи банківського нагляду доцільно використовувати пасивні методи при використанні інших інструментів.

Наступним кроком є побудова нейронної мережі та її тренування шляхом сортування елементів та перенесення їх на карту (вихідний шар) за умови, що один із нейронів називається «переможцем» і що Вага з'єднання найближче до вхідного зображення з евклідової відстані. Слід зазначити, що при побудові карти типу (карта Кохонена) в процесі реалізації шаблону алгоритму повинна бути відрегульована не тільки вага нейрона «переможця» (центр шаблону), а й вихідний нейрон, що прилягає до вхідного зображення. [30].

Процес навчання починається з випадкового значення, і кількість сусідніх нейронів поступово зменшується через зменшення чутливості сусідніх нейронів до змін вхідного сигналу, в результаті чого на кінцевій стадії регулювання потрібно лише вага нейрона. Потім визначають ваги зв'язку між вхідним вектором і вихідним нейроном, кожен ваговий

коефіцієнт відповідає вхідному зображенню, яке зазвичай представляє підмножину вхідних даних, а більший початковий простір складається в двовимірне зображення.

В процесі аналізу, крім визначення особистої моделі, ми також виявили стабільний взаємозв'язок між бізнес-моделлю та структурою власності, тому на цій основі всі банки, що входять до вибірки, поділяються на 8 груп за капіталом: Україна, зарубіжні країни, Держави, території, Росія, змішані (українська та іноземні мови, українська та національні мови, українська та іноземні мови). У цьому випадку такий розподіл здійснюється не на офіційній основі, а на фактичній основі власності, тобто як основний критерій використовуються всі рівні структури власності, включаючи кінцевого бенефіціара [1].

Так, багато українських банків належать офшорним компаніям, що належать громадянам України, тож у цьому випадку профіль ризику банку буде подібним до профілю ризику банку з українським капіталом, оскільки кінцевий власник опосередковано здійснює свою діяльність. Стратегічні рішення, що визначають тип бізнес-моделі.

У запропонованому методі наукової методології метод формує фінансовий канал управління ліквідністю банку, розрізняючи превентивний і пасивний для забезпечення довгострокових цілей банку, забезпечуючи тим самим максимальне задоволення всіх груп зацікавлених сторін. Ступінь та її вплив на ліквідність банків у стабільних умовах. З одного боку, у кризові періоди це може змінити бізнес-модель конкретного банку під впливом внутрішніх та зовнішніх зацікавлених сторін, а в процесі моніторингу альтернатив плану дій може швидко скорегувати відхилення від запланованого значення показника ліквідності. Аспекти - дотримуйтесь обраної стратегії. Він має здатність впливати на вхідні параметри інших підсистем у бібліотеці, використовуючи інформацію про стан зміни поведінки або стан бібліотеки з подібними функціями, забезпечуючи тим самим її гнучкість та пристосованість.

У той же час під час управління активами банку слід враховувати наступні моменти:

За ступенем ризику, формою повернення позики та рівнем прибутковості здійснюється контроль за інвестуванням кредиту. Кредитні інвестиції банку можна класифікувати за багатьма критеріями (кредитний рейтинг клієнта, форма погашення, можливість страхування позики, оцінка економістом надійності позики тощо). Частка кожної групи позик у загальній кредитній інвестиції ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», «Ощадбанк» та «Укрексімбанк» та їх зміни є основою для прогнозування рівня коефіцієнта ліквідності, вказуючи на можливість продовження реалізації старої кредитної політики банку або на необхідність її зміни;

Групуючи залишок боргу на позиковому рахунку, періодичний борг або оборот позики розглядають у шість груп (до 1 місяця, від 1 до 3 місяців, від 3 до 6 місяців та від 6 до 12 місяців) для аналізу дати погашення Позики, призначені на 1-3 роки (більше 3 років), використовуються як основа для прогнозування поточного рівня ліквідності балансу банку, а також розкриття «вузького місця» у його кредитній політиці;

– аналізувати розміщення кредитів за термінами на основі бази даних.

Зокрема, розроблено метод аналізу майбутніх виплат та майбутніх позик (на основі кредитних угод та норм обороту позик) для окремих клієнтів та видів позик протягом наступних 30 днів, що дозволяє контролювати вивільнення ресурсів або попит на них . Цей аналіз можна проводити щодня або розглядати дані з кредитної угоди, що розробляється. Результати аналізу можуть бути використані банками ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанком, Укрексімбанком для швидкого вирішення проблем купівлі-продажу ресурсів.

Цей аналіз виявляє глибокий, прихований процес та виявляє тенденції, які можуть призвести до зниження ліквідності та платоспроможності комерційних банків за інших постійних обставин. Ці наслідки можна запобігти шляхом коригування банківської політики;

- Докладніше вивчити кредитоспроможність позичальника;
- Обмежити суму кредиту, наданого позичальнику, який є частиною власних коштів;
- Збільшити виплати за кредитами, в тому числі за допомогою більш надійних іпотечних кредитів;
- Вжити заходів щодо стягнення прострочених кредитів та нарахованих відсотків;
- Застосувати метод аналізу групи поточних рахунків клієнта та інтенсивності обороту платежів. Результат цього аналізу є основою для розумної реорганізації активів балансу банку;
- Змінити структуру активів, тобто збільшити частку оборотних активів шляхом повного повернення позик, очищення балансу шляхом віднесення певних видів діяльності до самостійного балансу, збільшення власних коштів, отримання позик в інших банках тощо;
- Зменшити операційні ризики.

Залучення разових ресурсів - це процес, який серйозно шкодить фінансам, це може призвести до збільшення банківських витрат та часткового зниження прибутковості фінансових установ. Система управління ризиками, раннє визнання ризику дисбалансу ліквідності балансу та втрата платоспроможності комерційних банків вимагають створення спеціальної системи щоденного контролю за вивченими показниками ліквідності.

Щодо системи управління відповідальністю ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанку, Укрексімбанку, необхідно:

- Використовуючи метод розгляду питання розміщення боргу відповідно до часових рамок, цей метод може управляти обов'язками банку, прогнозувати та змінювати його структуру відповідно до ступеня коефіцієнта ліквідності, здійснювати зважену фінансову політику з метою накопичення ресурсів та впливу на платоспроможність організації;
- Робота з формування та підтримання резервів;

- Моніторинг динаміки співвідношення власного капіталу та позики;
- Аналіз бази депозитів банку тощо.

За найефективнішою міжнародною практикою експерти банку та менеджери з ліквідності банку створили деякі практичні напрямки для вдосконалення такої роботи. Додаток з управління високими технологіями та інформацією вимагає управління фінансами через контакт з іншими департаментами. Якщо існує ризик дефіциту ліквідності, необхідно спланувати розпорядження коштами та систему дій.

За результатами аналізу Ощадбанку розглядається структура активів та пасивів комерційних банків: у структурі активів найбільшу частку становить чистий борг. Порівняно з 2019 та 2018 роками, частка боргу в активах банків зросла, тобто збільшились доходи.

Значну частину зобов'язань банку займають кошти клієнтів некредитних установ. Той факт, що частка коштів кредитних установ у пасивах зменшилася, свідчить про те, що банк скорочує використання дорогих фінансових ресурсів. Протягом всього періоду аналізу чистий прибуток Ощадбанку був позитивним.

Через політичну та економічну ситуацію в країні цей показник знизився у 2018 році. Перевірка обов'язкового коефіцієнта показує, що як коефіцієнт миттєвої ліквідності, так і поточний коефіцієнт ліквідності занадто високі, вказуючи на те, що комерційний банк не повністю використав свою потенційну прибутковість, тобто існує статус неприбутковості, що негативно впливає на економічну безпеку комерційного банку.

Проведено аналіз GAP на 2018 та 2019 роки. Розраховали надлишкову ліквідність (дефіцит) комерційних банків. У 2019 році банк зазнав одностороннього дефіциту ліквідності та ситуації «на вимогу», що свідчить про падіння ліквідності. В усіх інших умовах банк може нести відповідальність за всі зобов'язання.

Згідно зі статистичними даними, розмір банківських активів у досліджуваній зоні зазвичай становить 40%. Розглядаючи перспективи розвитку фінансового ринку як збільшення позик юридичним особам, можна сказати, що в цьому секторі важко описати позитивні зрушення, а навпаки. З реалізацією цієї тенденції ріст позик фізичним особам поступово збільшувався, і лише за останні кілька років він продемонстрував значний середній ріст близько 60-70%, що є важливим показником. У той же час відстежується наявність негативних тенденцій.

Розглядаючи питання підвищення ефективності діяльності регіональних комерційних банків, можна сказати, що масштаби позик, що є важливим показником, свідчать про слабкий інституційний розвиток кредитної та банківської системи.

Аналіз фінансово-економічних показників може проілюструвати поступові зміни та значне збільшення внеску жителів країни у банківську концепцію, особливо у 2016 році. Найбільш значне збільшення відбулося в 2018 році, але в 2019 році загальні депозити країни дещо зменшились.

Тому з метою вдосконалення управління ліквідністю ПАТ «Райффайзен Банк Аваль» Ощадбанку Укресімбанку рекомендується вжити таких заходів:

- Посилити контроль та планування надходження та відтоку грошових коштів;
- Посилити контроль за часовим обмеженням (тривалість виділених ресурсів повинна відповідати тривалості задіяних ресурсів);
- Підвищити прибутковість (зменшення кредитного ризику шляхом отримання більш надійного забезпечення та повернення прострочених позик);
- збільшити частку оборотних активів за рахунок погашення достатніх позик; зменшити операційні ризики;
- Сформулювати нову політику управління капіталом та резервами;

- Посилити контроль над коефіцієнтом власного капіталу;
- Поліпшити якість банківської депозитної бази.

Отже, запропонований комплексний метод розрахунку рівня ліквідності може комплексно оцінити ліквідність банку та надати важливу інформацію для підтвердження пріоритету при формуванні політики та стратегій управління ліквідністю.

ВИСНОВКИ

Тому ефективне управління ліквідністю є одним із найскладніших і найактуальніших завдань кожного банку. Управління ліквідністю в банку полягає у виконанні двох завдань одночасно - для дотримання регуляторного рівня ліквідності та отримання максимальної вигоди від діяльності. Ліквідність банків поділяється на два рівні: централізоване управління шляхом встановлення економічних стандартів ліквідності та децентралізоване управління на рівні комерційних банків.

Тому питання управління ліквідністю комерційних банків слід розглядати комплексно, а також слід визначити всі плюси і мінуси управлінських рішень. Іншими словами, це питання вимагає подальшого всебічного аналізу для ефективного управління ліквідністю банків.

Чим стабільніше джерело структури зобов'язань банку, тим вища ліквідність банку.

Виходячи з вищевикладеного, можна сказати, що банки повинні надавати великого значення організації управління якістю, оскільки своєчасне та розумне прийняття рішень залежить не тільки від стану ліквідності банку, але й від загальної фінансової стійкості банку. Імідж банку також впливає на забезпечення банківської ліквідності. Якщо банк має високу популярність серед ділових партнерів на фінансовому ринку, то він має можливість швидко залучати кошти для поповнення ліквідності. Банки повинні враховувати ці фактори, вибираючи стратегію управління ліквідністю. Аналіз механізму впливу цих факторів не тільки забезпечить ліквідність як запас, але й сформує ліквідність як потік, тобто передбачить умови ліквідності та забезпечить підтримку, коли це доречно.

Вибір обґрунтованих стратегій управління ліквідністю банків є важливою частиною управління фінансами банків. Кожен банк самостійно визначає, яку стратегію управління ліквідністю вибрати. Кожна стратегія, обговорена в цій статті, має свої переваги та недоліки, а її чистий вигляд

насправді не приймається сучасними банками. Слід пам'ятати, що стратегії трансформації та стратегії запозичення ліквідності лише забезпечують поточний попит на ліквідність, тобто ліквідність як запаси. Для забезпечення довгострокової ліквідності слід обрати збалансовану стратегію управління. Необхідні умови для успішного управління ліквідністю також є визначальними факторами, що впливають на його умови.

Аналізуючи вплив зовнішніх та внутрішніх факторів на ліквідність банків, можна вибрати найкращу стратегію управління ліквідністю банку. Тому науковим результатом цього дослідження є систематизація плюсів і мінусів стратегії управління ліквідністю банку, що допомагає вибрати банк, який найкраще відповідає стратегії. Перспективою подальших досліджень у цій галузі є вдосконалення методів забезпечення аналізу ліквідності банків.

Дослідження показали, що існуючі в банках методи управління ліквідністю тісно пов'язані з характеристиками результатів діяльності банків, які є показниками балансів на конкретні дати. Цей метод не враховує та недооцінює ліквідність, необхідну банківським установам для виконання своїх зобов'язань на сучасному світовому фінансовому ринку та нестабільних умовах країни. Отже, зважаючи на особливості кон'юнктури фінансового ринку країни; міжнародні зобов'язання вимагають практики ліквідності, прийнятної для іноземних інвесторів, і покращують ефективність регуляторних вимог, тому необхідні нові організаційні стандарти управління ліквідністю.

З метою вдосконалення системи управління ризиком ліквідності банківської системи нагальним заходом є перехід до нового механізму управління ліквідністю. Цей жорсткіший кількісний стандарт був запропонований Базелем III у 2013 році, а потім і українськими регуляторними органами. З 1 грудня 2018 року Національний банк України змусив банки дотримуватися специфікації коефіцієнта покриття ліквідності (ЗКР). Згідно з попередньою офіційною інформацією, чистий стабільний коефіцієнт фінансування буде введений з 2021 року.

Однак для отримання позитивних результатів та поліпшення якості управління ліквідністю банки повинні застосувати системний підхід у найближчі кілька років та розробити нову стратегію створення високоліквідних активів у ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанк, частка Укрексімбанку в структурі активів однакова.

Для цього потрібно:

- Розробити розумні плани щодо обмеження неліквідних активів шляхом зменшення масштабного та нестабільного фінансування;
- Використовувати різні процентні ставки для короткострокових та довгострокових інвестицій, щоб швидко вплинути на зміни в структурі доходів;
- У структурі витрат додаткові звільнені кошти слід враховувати при збільшенні витрат на фінансування;
- Відповідно до нових вимог встановити систему обмежень для юридичних та фізичних осіб, типів валют та умов кредитування;
- Згідно зі структурою балансу, тимчасово змінити пріоритет позики, щоб збільшити інвестиційний портфель ОВДП.

Крім того, ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанк, Укрексімбанк потребують:

- Оцінити вплив нового коефіцієнта ліквідності на прибутковість та зрозуміти, як вони будуть враховуватися у ключових бізнес-процесах ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанку Банку, Укрексімбанк;
- Відповідно до існуючої правової та управлінської структури ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», «Ощадбанк» та Укрексімбанк, оцініть стратегію ліквідності ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», Ощадбанк та Укрексімбанк та визначте, чи відповідають вони новим вимогам системи.

Все це дозволить банкам поліпшити якість управління ліквідністю та підготуватися до стресових ситуацій в економіці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аврамчук Л. А. Вдосконалення управління кредитними ризиками в банківських установах / Л. А. Аврамчук. // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. – 2013. – №181. С. 170-175.
2. Банковская система в современной экономике: монография / [под ред. О. И. Лаврушина]. – М.: КНОРУС, 2013. – 800 с.
3. Білогородський Р. Д. Оптимізація структури кредитного портфелю банку / Р.Д. Білогородський // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. - 2016. - № 4. С. 30-47.
4. Бодрова Н. Управління ліквідністю комерційних банків на основі стратегії трансформації активів / Н. Бодрова // Вісник УБС НБУ. – 2012. – № 1. – С. 185–188.
5. Болгар Т. М. Кредитний ризик як основна складова системи банківських ризиків та роль проблемних кредитів у їх формуванні. / Т.М. Болгар // Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. - 2013. С. 23-29.
6. Болгар Т. М. Кредитний ризик як основна складова системи банківських ризиків та роль проблемних кредитів у їх формуванні. / Т.М. Болгар // Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. - 2013. - № 1. С. 23–29.
7. Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення / Т. Г.Васильців, В. І. Волошин, О. Р. Бойкевич, В. В. Каркавчук., 2012. – 386 с.
8. Васюренко О.В. Економічний аналіз діяльності комерційних банків: навч. посіб. / О.В. Васюренко, К.О. Волохата. – К.: Знання.- 2006. 463 с.
9. Вовк В. Я. Кредитування і контроль [Електронний ресурс] / В. Я. Вовк – Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws>.

- 10.Вожжов А. П. Процессы трансформации банковских ресурсов: монография / А. П. Вожжов. – Севастополь: СевНТУ. - 2006. 339 с.
- 11.Волик Н. Г. Теоретико-методичні основи управління кредитними ризиками в банках України. Сучасні питання економіки і права / Н.Г. Волик. - 2012. - Вип. 2. С. 96-102.
- 12.Геєць О. В. та ін. Основи банківської справи та управління кредитними ризиками: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Європейський ун-т. Київ: Видавництво Європейського ун-ту. / О.В. Геєць. - 2014. 240 с.
- 13.Герасимович А. М. Коефіцієнтний аналіз ліквідності балансу банку / А. М. Герасимович // Вісник КЕФ КНЕУ ім. В. Гетьмана. – 2011. – № 1. – С. 17–26.
- 14.Герасимович А. М. та ін.. Аналіз банківської діяльності / А.М. Герасимович // Підручник. Київ: КНЕУ. - 2014. - 599 с.
- 15.Дані фінансової звітності банків України. [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: <http://bank.gov.ua>.
- 16.Дзюблюк О. В., Прийдун Л. М. Кредитний ризик і ефективність діяльності банку: монографія. Тернопіль: Паляниця В. А., 2015. 295 с.
- 17.Дзюблюк О. Зростання ролі валютної політики в умовах глобальних фінансових дисбалансів / О. Дзюблюк // Банківська справа. – 2012. – № 3. – С. 27–38.
- 18.Дрозд А. О., Капустян В. О. Загальна модель ціноутворення кредитного та депозитного продуктів комерційного банку за умови випадкового запізнення при поверненні кредитів. / А.О. Дрозд // Бізнес Інформ. - 2016. - № 7. - С. 47-51.
- 19.Іващенко О. В., Четверіков П. М. Система фінансово-економічної безпеки підприємства. [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: <http://www.sword.com.index/2012>.
- 20.Іноземні банки в Україні: вплив та регулювання: монографія / Корнилюк Р.В., Івасів І.Б., Дибя О.М. Київ: КНЕУ, 2012. 234 с.

21. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні, затверджена Постановою Правління НБУ 28.08.2001р. №368. [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01>
22. Квасова О. П., Фінансово-економічна безпека як система. / О.П. Квасова // Міжнародний науковий журнал «Інтернаук». - 2016. - № 12(2). - С. 70-73.
23. Киселёв В.В. Управление банковским капиталом (теория и практика) / В.В. Киселёв // «Экономика». – 1997. 256 с.
24. Кобелєв В.М. Науково-методологічні основи фінансової стабільності банківської системи [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: <http://www.kpi.kharkov.ua/archiveKobelev.pdf>
25. Коваленко В. Стратегічні напрямки реалізації макропруденційного банківського нагляду і регулювання. [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstreamF.pdf>
26. Коваленко В.В. Теоретичні та методичні підходи до оцінювання фінансової стабільності банківської системи / В.В. Коваленко // Вісник Національного банку України. - 2013. - Вип. № 9 (211). - С. 35–40.
27. Коваленко В.В. Банківський нагляд: навчальний посібник. / В.В. Коваленко // Суми: УАБС НБУ. - 2007. - 262 с.
28. Коваленко М. Удосконалення організаційної структури банківського нагляду в Україні / М. Коваленко // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. - 2012. - Вип. № 2. - С. 115–122.
29. Коваленко М. Банківське регулювання: сутність і характеристика. [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2011-2/doc/2/03.pdf>
30. Коваленко М.М. Складові, функції та завдання банківського нагляду як механізму державного регулювання. [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: [http://www.dbuapa.dp.ua/zbirnik/2011-02\(6\)/11kmmmdr.pdf](http://www.dbuapa.dp.ua/zbirnik/2011-02(6)/11kmmmdr.pdf)

- 31.Ковальчук Т.Т. Ліквідність комерційних банків / Т.Т. Ковальчук, М.М. Коваль. К.: Знання. -1996. 120 с.
- 32.Кожухівська Р. Доцільність формування єдиного мегарегулятора фінансового ринку України. [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу:<http://dspace.udpu.org.ua:8080/jspui/bitstream/6789/766/1/finansovui%20rinok.pdf>
- 33.Колодізев О. М. Фінансовий менеджмент у банках: концептуальні засади, методологія прийняття рішень у банківській сфері: навч. посіб. / О. М. Колодізев, І. М. Чмутова, І. О. Губарева. Х.: ІНЖЕК. - 2004. 250 с.
- 34.Корнієнко Т. Ліквідність комерційного банку: фактори, що впливають, методи управління / Т. Корнієнко // Финансовые риски. – 2001. – № 3. – С. 51–54.
- 35.Криклій О. А., Маслак Н. Г. Управління кредитним ризиком банку / О. А. Криклій // Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ». - 2018. - 86 с.
- 36.Лаврик О. Л. Сек'юритизація та кредитний дериватив як потужний інструмент в управлінні кредитним ризиком банківських установ. / О.Л. Лаврик // Економічний аналіз. - 2014. - Т. 18(1).- С. 188-194.
- 37.Лаврушина О. Проблеми управління кредитними ризиками. Банківський менеджмент / О. Лаврушина, Н. Валенцева. - 2008. - № 8. - С. 16-19.
- 38.Лазарева А. П. Фінансово-економічна безпека банків. Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. / А.П. Лазарева. Харків. - 2015. - № 1(1). - С. 66-71.
- 39.Левченко М. В. Етапи управління кредитними ризиком в системі економічної безпеки комерційного банку. Збірник наукових праць здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою. за ред. Т. В. Полозової та ін. Харків: Харківський національний університет радіоелектроніки, 2019. С. 52-55.
- 40.Левченко М. В. Правовий режим банківської справи в Україні. / М.В. Левченко // 23-й Міжнародний молодіжний форум «Радіоелектроніка і

- молодь у ХХІ столітті»: зб. мат. форуму. Харків: ХНУРЕ. - 2019. - С. 158-159.
- 41.Лис І. Удосконалення управління ліквідністю банку в умовах світової фінансової кризи / І. Лис // Банківська справа. – 2009. – № 4. – С. 19–25.
 - 42.Міщенко В.І. Ліквідність банківської системи України / В.І.Міщенко // Науково аналітичні матеріали. Вип. 12. - К.: Національний банк України. Центр наукових досліджень. 2008. 180 с.
 - 43.Любунь О. С. Кредитний ризик: монографія. / О.С. Любунь //Ун-т економіки та права «Крок». Київ. - 2015. - 307 с.
 - 44.Матвійчук А. В. Аналіз і управління економічним ризиком: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. / А.В. Матвійчук // Київ: Центр навчальної літератури. - 2015. - 219 с.
 - 45.Мельник К. М. Формування та вплив кредитного портфеля на кредитний ризик комерційного банку. / К.М. Мельник // Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. - 2017. - Вип. 90(2). - С. 105-114.
 - 46.Михайлюк Р. Стратегія управління ліквідністю комерційних банків / Р. Михайлюк, В. Рудан // Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє. – 2010. – № 14–15. – С. 149–165.
 - 47.Молчанов О.В. Теоретичні підходи до управління ліквідністю сучасних банків / О.В. Молчанов // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – №10.
 - 48.Мороз А. М. Банківська криза та її подолання: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. «Фінансово-кредитний механізм активізації інвестиційного процесу» (Київ, 22 квітня 2010 р.). / А.М. Мороз. - 2010. – 215 с.
 - 49.Нідзельська І. А. Кредитні ризики та їх наслідки для банківської системи України в умовах поглиблення фінансової кризи. / І.А. Нідзельська // Фінанси України. - 2017. - № 8. - С. 105-111.

- 50.Олійник Д. Управління ліквідністю комерційного банку та оптимізація фінансового результату / Д. Олійник // Вісник НБУ. -2005. - № 8. - С. 28-29.
- 51.Онопрієнко І. М. Управління ліквідністю як фактор фінансової стабільності банку / І. М. Онопрієнко // Вісник Сумського аграрного університету. – 2011. – № 2 (31). – С. 28–32.
- 52.Офіційний сайт НБУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.
- 53.Парасій-Вергуненко І. М. Стратегічний аналіз у банках: теорія, методологія, практика : [монографія] / І. М. Парасій-Вергуненко. – К. : КНЕУ, 2007. – 360 с.
- 54.Пашнюк Л. Загрози економічній безпеці підприємства та засоби їх нейтралізації. / Л. Пашнюк // Вісник Київського національного університету ім.. Т. Шевченка. Сер.Економік. - 2013. - № 20 (151). - С. 93-96.
- 55.Пернарівський О. Аналіз та оцінка ризику ліквідності банку / О. Пернарівський // Вісник НБУ. – 2006. – №10. – С. 26-30.
- 56.Пірог В. В. Особливості фінансових інструментів управління кредитними ризиками комерційних банків / В.В. Пірог // Науковий вісник НЛТУ України. - 2012. - Вип. 22.6.- С. 235-240.
- 57.Плюта В. Сравнительный многомерный анализ в эконометрическом моделировании / В. Плюта. 1989. – 175 с.
- 58.Подольчак Н. Ю. Організація та управління системою фінансово-економічної безпеки: навч. посібник. / Н.Ю. Подольчак // Львів: Видавництво Львівської політехніки. - 2014. - 268 с.
- 59.Поморина М. А. Планирование как основа управления деятельностью банка / М. А. Поморина. – 2002. – С. 547.
- 60.Потемкин С.А. Базель II / С.А. Потемкин, И.В. Киреева // Мир денег. – 2006. – №11.

- 61.Примостка Л. О. Фінансовий менеджмент банку / Л. О. Примостка. – К., 2004. – С. 489.
- 62.Примостка Л. О. Фінансовий менеджмент у банку: підруч.; 2-ге вид., доп. і перероб. / Л. О. Примостка. – К.: КНЕУ, 2004. – 468 с.
- 63.Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III (Із змінами та доповненнями). // Відомості Верховної Ради – 2001.
- 64.Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Постанова Національного банку України № 368 від 28.08.2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=z0841-01>.
- 65.Про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Інструкція НБУ. Затверджено постановою Правління Національного банку України від 28.08.2001 р. № 368 (Із змінами та доповненнями).
- 66.Про регулювання Національним банком України ліквідності банків України: Положення Національного банку України № 259 від 30.04.2009 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z1120-06>.
- 67.Про регулювання Національним банком України ліквідності банків України: Положення НБУ. Затверджено постановою Правління Національного банку України від 30.04.2009 р. №259 (Із змінами та доповненнями).
- 68.Раєвський К. М. Методичні рекомендації щодо економічного аналізу діяльності комерційного банку / К. М. Раєвський, Т. О. Раєвська // Вісник НБУ. – 2005. – № 3. – С. 6-9.
- 69.Райффайзен Банк Аваль. Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Райффайзен_Банк_Аваль.
- 70.Ребрик Ю. С. Фактори ліквідності банку та механізм їх впливу / Ю. С. Ребрик // Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика : зб. тез доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції (27 – 28 травня 2010 р.) : у 2-х т. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – Т. 2. – С. 148–150.

- 71.Резворович К. Р. та ін.. Фінансово-економічна безпека: теоретико-правові аспекти: навч. посіб. Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. Дніпро: Біла, 2019. 194 с.
- 72.Річний звіт 2018. URL: <https://www.aval.ua/documents>.
- 73.Роуз П. С. Банковский менеджмент / П. С. Роуз. – М., 1997. – С. 743.
- 74.Рябініна Л. Ліквідність банківської системи та роль НБУ в її підтримці / Л. Рябініна // Банківська справа. – 2010. – №2-3. – С. 51-59.
- 75.Савін В. А. Деякі аспекти економічної безпеки України. Міжнародний бізнес України. / В. А. Савін. - 1995. - С. 9-12.
- 76.Сак Т. Фінансово-економічна безпека комерційних банків України. Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. - 2015. - № 2. - С. 66-71. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/echcenu_2015_2_14.
- 77.Тамбовцев В. Л. Економічна безпека господарських систем: структура, проблеми. Вісник Московського державного університету. - 1995. - С. 3-7.
- 78.Фінансова звітність Акціонерне товариство «Райффайзен Банк Аваль» [Електронний ресурс] // smida. – 2017-2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://smida.gov.ua/db/emitent/year/xml/showform/116176/239/templ>.
- 79.Фінансова звітність ПАТ «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ» [Електронний ресурс] // smida. – 2017-2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://smida.gov.ua/db/emitent/year/xml/showform/118115/239/templ>.
- 80.Фінансова звітність ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДЕРЖАВНИЙ ЕКСПОРТНО – ІМПОРТНИЙ БАНК УКРАЇНИ» [Електронний ресурс] // smida. – 2017-2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://smida.gov.ua/db/emitent/year/xml/showform/116381/239/templ>.
- 81.Фінансовий механізм управління ліквідністю банку : [монографія] / І. М. Бурденко, Є. Є. Дмитрієв, Ю. С. Ребрик та ін. ; [за заг. ред. Ю. С. Серпенінової]. – Суми : Університетська книга, 2011. – 136 с.
- 82.Фролов С. М., Козьменко О. В., Бойко А. О. Управління фінансовою безпекою економічних суб'єктів: навч. посіб. для студентів вищих

- навчальних закладів економічних і юридичних спеціальностей усіх форм навчання. / С. М. Фролов. - Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ». - 2015. - 332 с.
83. Чистяков Д. М. Управління кредитними ризиками банку за допомогою кредитного скорингу. Управління розвитком. - 2013. - № 13. - С. 73-75.
84. Шальнов П. С. Подходы к автоматизации процесса управления ликвидностью в коммерческом банке / П. С. Шальнов, В. В. Конузин // Расчеты и операционная работа в коммерческом банке. – 2005. – № 2.
85. Шпаковська Н. І. Управління кредитними ризиками банку. / Н.І. Шпаковська // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. - 2014. - № 1. - С. 212-216.
86. Шульженко Г. Управління кредитним ризиком у контексті забезпечення та збереження фінансової стійкості комерційних банків / Г. Шульженко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник наукових праць. - 2012. - Вип. 36. - С. 311-318.
87. Gudź P. V., Фірман Р. В. Аналіз капіталізації комерційних банків України та шляхи її нарощення [Електронний ресурс] / Р. V. Gudź, Р. В. Фірман // Економічний форум. – 2014. – № 3. – С. 241-247. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecfor_2014_3_38.pdf.
88. Polozova T., Cherkashina M., Shapoval O., Romanchik T., Alzoubi Laith Abdel Karim Mohammad. Assessment of risks in conditions of provision of security of economic activities of organizations (Оцінювання ризиків в умовах забезпечення безпеки господарської діяльності організацій). Journal of security and sustainability issues. 2019. № 8 (4). С. 705-714.

ДОДАТКИ

Додаток А

Методика визначення глобальних системно-важливих банків на основі
індикаторного методу

Критерій, вага	Зміст	Індикатори	Вага, %
Розмір (size), 20%	характеризує масштабність наслідків банкрутства чи погіршення фінансового стану банку на стан фінансового ринку в цілому	<i>сукупні активи</i> (грунтуються на розрахунку коефіцієнта левериджу відповідно до Базелю III)	20
Взаємозалежність (interconnectedness), 20%	визначає ймовірність погіршення стану інших учасників фінансового ринку через наявність прямих та непрямих зв'язків	<i>внутрішні активи</i> (включають кредити надані іншим фінансовим установам; цінні папери інших фінансових установ; чисту ринкову вартість операцій оберненого РЕПО; чисту ринкову вартість операцій з кредитування фінансових установ цінними паперами; чисту ринкову вартість укладених позабіржових контрактів	6,67
		<i>внутрішні зобов'язання</i> (включають депозити фінансових установ; емітовані та придбані іншими фінансовими установами цінні папери; чисту ринкову вартість операцій РЕПО; чисту ринкову вартість цінних паперів, придбаних в інших фінансових установах; чисту ринкову вартість укладених позабіржових контрактів	6,67
		<i>частка ринкового (міжбанківського) фінансування в сукупних пасивах банку</i>	6,67
Унікальність послуг (substitutability), 20%	характеризується негативним впливом на фінансову стабільність, що обумовлено залежністю як ринкових партнерів, так і клієнтів банку	<i>активи на зберіганні в банку</i>	6,67
		<i>обсяг розрахунків, що здійснюється через платіжні системи</i>	6,67
		<i>вартість розміщених заявок на ринку цінних паперів</i>	6,67
Міжнародна активність (cross-jurisdictional activity), 20%	визначає масштаби діяльності банку поза межами національної фінансової системи	<i>міжнародні вимоги</i> (включають вимоги банку однієї країни до позичальників іншої країни або національні вимоги в іноземній валюті; а також вимоги філіалів банку в інших країнах до позичальників цієї ж країни в іноземній та національній валютах)	10
		<i>міжнародні зобов'язання</i> (включають всі зобов'язання банку до організацій поза внутрішнім ринком та нерезидентів, не враховуючи зобов'язання всередині банківської групи)	10
Складність (complexity), 20%	характеризує особливості організації банківського бізнесу	<i>номінальна вартість укладених (але незакритих на звітну дату) позабіржових контрактів</i>	6,67
		<i>активи третього рівня</i> (неліквідні активи та активи, справедливую вартість яких неможливо отримати на підставі ринкової інформації)	6,67
		<i>вартість цінних паперів в торговому портфелі банку та портфелі на продаж</i>	6,67

Додаток Б

Код за ЄДРПОУ емітента:	14305909
Повне найменування емітента:	Акціонерне товариство «Райффайзен Банк Аваль»
Дата, на яку складено інформацію:	31.12.2017

Звіт
про фінансовий стан (Баланс)
на 31.12.2017 (число, місяць, рік)

Найменування статті	Примітки	Звітний період	Попередній період
1	2	3	4
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти		10297228	10292755
Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку України		0	0
Фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток		5925271	3380399
Кошти в інших банках		8032433	10168968
Кредити та заборгованість клієнтів		37348686	27923626
Цінні папери в портфелі банку на продаж		0	1172
Цінні папери в портфелі банку до погашення		0	0
Інвестиції в асоційовані/асоційовані та дочірні компанії		0	0
Інвестиційна нерухомість		151860	160627
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток		545070	385153
Відстрочений податковий актив		31643	743261
Гудвіл		0	0
Основні засоби та нематеріальні активи		2450048	2360186
Інші фінансові активи		0	0
Інші активи		1050930	1084439
Необоротні активи, утримувані для продажу, та активи групи вибуття		56170	55275
Активи – опис додаткових статей статей та вміст їх показників			
Активи – усього за додатковими статтями		1127477	808776
Усього активів:		67016816	57364637
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків		2533468	3295105
Кошти клієнтів		52272275	44103262
Фінансові зобов'язання, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток		0	0
Боргові цінні папери, емітовані банком		0	0
Інші залучені кошти		0	0
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток		709	9

Відстрочені податкові зобов'язання		0	0
Резерви за зобов'язаннями		80050	53418
Інші фінансові зобов'язання		0	0
Інші зобов'язання		1289761	892168
Субординований борг		0	0
Зобов'язання групи вибуття		0	0
Зобов'язання – опис додаткових статей статей та вміст їх показників			
Зобов'язання – усього за додатковими статтями		0	0
Усього зобов'язань:		56176263	48343962
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал		6154516	6154516
Емісійні різниці		3033097	3033110
Незареєстрований статутний капітал		0	0
Інший додатковий капітал		0	0
Резервні та інші фонди банку		509771	318739
Резерви переоцінки		889941	937165
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)		300560	-1246779
Власний капітал – опис додаткових статей статей та вміст їх показників			
Власний капітал – усього за додатковими статтями		0	0
Неконтрольована частка		-47332	-176063
Усього власного капіталу		10840553	9020675
Усього зобов'язань та власного капіталу		67016816	57364637

Затверджено до випуску та підписано				
29.04.2018	року		Голова правління	Олександр Писарук
				(підпис, ініціали, прізвище)
Харченко Т.О., (044) 4908864			Головний бухгалтер	Людмила Макаренко
(прізвище виконавця, номер телефону)				(підпис, ініціали, прізвище)

Додаток Б1

Код за ЄДРПОУ емітента:	14305909
Повне найменування емітента:	Акціонерне товариство «Райффайзен Банк Аваль»
Дата, на яку складено інформацію:	31.12.2018

Баланс

(Звіт про фінансовий стан) банку
на 31.12.2018 (число, місяць, рік)

Найменування статті	Примітки	Звітний період	Попередній період
1	2	3	4
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти		10362053	10297228
Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку України		0	0
Фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток		0	5925271
Кошти в інших банках		7630836	8032433
Кредити та заборгованість клієнтів		47317516	37348686
Цінні папери в портфелі банку на продаж		690495	1127477
Цінні папери в портфелі банку до погашення		0	0
Інвестиції в асоційовані/асоційовані та дочірні компанії		0	0
Інвестиційна нерухомість		133064	151860
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток		0	545070
Відстрочений податковий актив		43661	31643
Гудвіл		0	0
Основні засоби та нематеріальні активи		2769574	2450048
Інші фінансові активи		0	0
Інші активи		1377230	1050930
Необоротні активи, утримувані для продажу, та активи групи вибуття		20848	56170
Активи – опис додаткових статей статей та вміст їх показників	Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю з переоцінкою через інший сукупний дохід: 3455556,0;		
Активи – усього за додатковими статтями		3455556	0
Усього активів:		73800833	67016816
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків		1148692	2533468
Кошти клієнтів		58359863	52272275
Фінансові зобов'язання, що		0	0

обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток			
Боргові цінні папери, емітовані банком		0	0
Інші залучені кошти		0	0
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток		248191	709
Відстрочені податкові зобов'язання		0	0
Резерви за зобов'язаннями		163432	80050
Інші фінансові зобов'язання		0	0
Інші зобов'язання		2182607	1285072
Субординований борг		0	0
Зобов'язання групи вибуття		0	0
Зобов'язання – опис додаткових статей статей та вміст їх показників	Торгові зобов'язання:6955,4689;		
Зобов'язання – усього за додатковими статтями		6955	4689
Усього зобов'язань:		62109740	56176263
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал		6153411	6154516
Емісійні різниці		3030744	3033097
Незарєєстрований статутний капітал		0	0
Інший додатковий капітал		0	0
Резервні та інші фонди банку		734142	509771
Резерви переоцінки		837802	889941
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)		965420	300560
Власний капітал – опис додаткових статей статей та вміст їх показників			
Власний капітал – усього за додатковими статтями		0	0
Неконтрольована частка		-30426	-47332
Усього власного капіталу		11691093	10840553
Усього зобов'язань та власного капіталу		73800833	67016816

Затверджено до випуску та підписано			
29.04.2019	року	Голова правління	Олександр Писарук (підпис, ініціали, прізвище)
Харченко Т.О., (044) 4908864		Головний бухгалтер	Людмила Макаренко
(прізвище виконавця, номер телефону)			(підпис, ініціали, прізвище)

Додаток Б2

Код за ЄДРПОУ емітента:	14305909
Повне найменування емітента:	Акціонерне товариство «Райффайзен Банк Аваль»
Дата, на яку складено інформацію:	31.12.2019

Баланс
(Звіт про фінансовий стан) банку
на 31.12.2019 (число, місяць, рік)

Найменування статті	Примітки	Звітний період	Попередній період
1	2	3	4
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти		10562356	10362053
Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку України		0	0
Фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток		0	0
Кошти в інших банках		7733136	7630836
Кредити та заборгованість клієнтів		42335611	47317516
Цінні папери в портфелі банку на продаж		700515	690495
Цінні папери в портфелі банку до погашення		0	0
Інвестиції в асоційовані/асоційовані та дочірні компанії		0	0
Інвестиційна нерухомість		135041	133064
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток		0	0
Відстрочений податковий актив		42611	43661
Гудвіл		0	0
Основні засоби та нематеріальні активи		2621561	2769574
Інші фінансові активи		0	0
Інші активи		1384211	1377230
Необоротні активи, утримувані для продажу, та активи групи вибуття			
Активи – опис додаткових статей статей та вміст їх показників			
Активи – усього за додатковими статтями		3612561	3455556
Усього активів:		69127603	73800833
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків		1155632	1148692
Кошти клієнтів		55155343	58359863
Фінансові зобов'язання, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток		0	0
Боргові цінні папери, емітовані банком		0	0
Інші залучені кошти		0	0
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток		218511	248191

Відстрочені податкові зобов'язання		0	0
Резерви за зобов'язаннями		165231	163432
Інші фінансові зобов'язання		0	0
Інші зобов'язання		2152301	2182607
Субординований борг		0	0
Зобов'язання групи вибуття		0	0
Зобов'язання – опис додаткових статей статей та вміст їх показників			
Зобов'язання – усього за додатковими статтями		6451	6955
Усього зобов'язань:		58853469	62109740
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал		6143612	6154516
Емісійні різниці		3225541	3033097
Незареєстрований статутний капітал		0	0
Інший додатковий капітал		0	0
Резервні та інші фонди банку		731351	509771
Резерви переоцінки		834241	889941
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)		942621	300560
Власний капітал – опис додаткових статей статей та вміст їх показників			
Власний капітал – усього за додатковими статтями		0	0
Неконтрольована частка		-34151	-47332
Усього власного капіталу		11843215	10840553
Усього зобов'язань та власного капіталу		139822487	67016816

Затверджено до випуску та підписано				
29.04.2020	року		Голова правління	Олександр Писарук (підпис, ініціали, прізвище)
Харченко Т.О., (044) 4908864			Головний бухгалтер	Людмила Макаренко (підпис, ініціали, прізвище)
(прізвище виконавця, номер телефону)				

Додаток В

Код за ЄДРПОУ емітента:	00032129
Повне найменування емітента:	ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ»
Дата, на яку складено інформацію:	31.12.2017

Звіт
про фінансовий стан (Баланс)
на 31.12.2017 (число, місяць, рік)

Найменування статті	Примітки	Звітний період	Попередній період
1	2	3	4
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти		28918803	41011907
Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку України		0	0
Фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток		21767424	17148763
Кошти в інших банках		338455	577583
Кредити та заборгованість клієнтів		74502538	65946584
Цінні папери в портфелі банку на продаж		72901636	65009361
Цінні папери в портфелі банку до погашення		25202757	12640713
Інвестиції в асоційовані/асоційовані та дочірні компанії		24800	24800
Інвестиційна нерухомість		0	0
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток		294694	271521
Відстрочений податковий актив		0	0
Гудвіл		0	0
Основні засоби та нематеріальні активи		7614578	6535809
Інші фінансові активи		417872	282424
Інші активи		1858939	1157749
Необоротні активи, утримувані для продажу, та активи групи вибуття		0	0
Активи – опис додаткових статей статей та вміст їх показників			
Активи – усього за додатковими статтями		0	0
Усього активів:		233842496	210607214
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків		6435248	4639317
Кошти клієнтів		150151178	145586238
Фінансові зобов'язання, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток		0	0

Боргові цінні папери, емітовані банком		0	0
Інші залучені кошти		41847951	40458707
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток		0	0
Відстрочені податкові зобов'язання		533569	374063
Резерви за зобов'язаннями		72010	618842
Інші фінансові зобов'язання		208021	40919
Інші зобов'язання		439427	341853
Субординований борг		2903463	2807088
Зобов'язання групи вибуття		0	0
Зобов'язання – опис додаткових статей статей та вміст їх показників			
Зобов'язання – усього за додатковими статтями		0	0
Усього зобов'язань:		202590867	194867027
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал		49724980	35108980
Емісійні різниці		0	0
Незареєстрований статутний капітал		0	0
Інший додатковий капітал		0	0
Резервні та інші фонди банку		0	0
Резерви переоцінки		2547542	2397749
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)		-21020893	-21766542
Власний капітал – опис додаткових статей статей та вміст їх показників			
Власний капітал – усього за додатковими статтями		0	0
Неконтрольована частка		0	0
Усього власного капіталу		31251629	15740187
Усього зобов'язань та власного капіталу		233842496	210607214

Затверджено до випуску та підписано			
25.04.2018	року	Голова правління	А. Г. Пишний
			(підпис, ініціали, прізвище)
Рибалка О.В., 537-47-75, Заднепровський К.Г., 278-60-22		Головний бухгалтер	Г. С. Костенко
(прізвище виконавця, номер телефону)			(підпис, ініціали, прізвище)

Додаток В1

**АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ»**
(раніше – публічне акціонерне товариство «Державний ощадний банк України»)
**ОКРЕМИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
СТАНОМ НА 31 ГРУДНЯ 2019 РОКУ
(у тисячах гривень)**

	Примітки	31 грудня 2019 року	31 грудня 2018 року
Активи			
Готівкові кошти та рахунки у Національному банку України	13	36 692 395	10 600 815
Кошти в банках	14	20 155 539	10 910 047
Кредити, надані клієнтам	15	65 168 344	67 543 176
Інвестиції	16	113 616 183	116 590 238
Інвестиції в дочірні компанії та асоційовані компанії	18	24 800	24 800
Інвестиційна нерухомість	17	809 070	796 869
Основні засоби та нематеріальні активи	19	9 947 977	8 953 527
Передплата з податку на прибуток		270 256	267 324
Інші активи	20	2 416 557	2 065 173
Всього активів		249 101 121	217 751 969
Зобов'язання і власний капітал			
Зобов'язання:			
Кошти банків	21	58 040	54 074
Рахунки клієнтів	22	202 143 040	154 016 454
Кредити, що отримані від міжнародних та інших фінансових організацій	23	18 303 243	34 496 675
Інші запозичені кошти	24	4 430 083	6 618 734
Інші зобов'язання	25	1 782 373	1 013 391
Відстрочені зобов'язання з податку на прибуток	11	369 794	130 137
Субординований борг	26	2 462 640	2 879 790
Всього зобов'язань		229 549 213	199 209 255
Власний капітал:			
Акціонерний капітал	27	49 724 980	49 724 980
Резерв переоцінки будівель		1 817 194	1 821 887
Резерв переоцінки інвестицій, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		1 018 205	215 554
Непокритий збиток		(33 008 471)	(33 219 707)
Всього власного капіталу		19 551 908	18 542 714
Всього зобов'язань і власного капіталу		249 101 121	217 751 969

Від імені Правління:

А.Г. Пишний
Голова Правління

15 травня 2020 року

Г.С. Костенко
Головний бухгалтер

15 травня 2020 року

ДОДАТОК Г

Акціонерне товариство
«Державний експортно-імпорتنний банк України»

Річна окрема фінансова звітність за рік,
що закінчився 31 грудня 2019 року

ОКРЕМИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН (ОКРЕМИЙ БАЛАНС)

станом на 31 грудня 2019 року

(в тисячах гривень)

	При- мітки	31 грудня 2019 року	31 грудня 2018 року
Активи			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	33 469 935	18 545 858
Заборгованість кредитних установ	9	256 172	569 890
Кредити клієнтам	10	53 278 939	72 478 932
Інвестиційні цінні папери:	11		
- за справедливою вартістю через прибутки або збитки		25 731 949	26 653 561
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		22 633 899	35 789 095
- за амортизованою собівартістю		—	49 855
Поточні податкові активи	15	246 711	160 928
Інвестиційна нерухомість	12	1 035 586	1 153 243
Основні засоби	13	1 616 419	1 646 054
Нематеріальні активи	14	59 156	54 253
Відстрочені податкові активи	15	1 463 771	2 033 021
Необоротні активи, утримувані для продажу		—	39 614
Інші активи	16	545 650	2 451 078
Усього активи		140 338 187	161 625 382
Зобов'язання			
Заборгованість перед кредитними установами	17	21 825 762	24 405 913
Заборгованість перед клієнтами	18	77 127 330	82 164 932
Емітовані єврооблігації	19	26 553 076	42 541 905
Субординований борг	20	5 429 914	3 584 690
Резерв під зобов'язання кредитного характеру	22	53 158	76 845
Інші зобов'язання	16	443 730	409 850
Усього зобов'язання		131 432 970	153 184 135
Капітал	21		
Статутний капітал		38 730 042	38 730 042
Резерв переоцінки		337 779	(816 406)
Результат від операцій з акціонером		635 104	635 104
Непокритий збиток		(30 960 634)	(30 270 419)
Резерви та інші фонди		162 926	162 926
Усього капітал		8 905 217	8 441 247
Усього капітал та зобов'язання		140 338 187	161 625 382

Затверджено до випуску та підписано

27 квітня 2020 року

Голова Правління

С.В. Мецгер

Головний бухгалтер банку

Н.А. Потьомська

Медко В.М.
247-89-16

Примітки на сторінках 39-117 є невід'ємною частиною цієї річної окремої фінансової звітності.

ДОДАТОК Г1

Публічне акціонерне товариство
«Державний експортно-імпорتنний банк України»

Річна окрема фінансова звітність за рік,
що закінчився 31 грудня 2018 року

ОКРЕМИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН (ОКРЕМИЙ БАЛАНС)

станом на 31 грудня 2018 року

(в тисячах гривень)

	При- мітки	31 грудня 2018 року	31 грудня 2017 року
Активи			
Грошові кошти та їх еквіваленти	7	18 545 858	19 866 217
Заборгованість кредитних установ	10	569 890	699 739
Кредити клієнтам	11	72 478 932	67 581 286
Інвестиційні цінні папери:	12		
- за справедливою вартістю через прибутки або збитки		26 653 561	28 072 289
- наявні для продажу		-	48 254 711
- утримувані до погашення		-	96 022
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		35 789 095	-
- за амортизованою собівартістю		49 855	-
Поточні податкові активи	16	160 928	122 350
Інвестиційна нерухомість	13	1 153 243	1 260 398
Основні засоби	14	1 646 054	1 640 968
Нематеріальні активи	15	54 253	49 498
Відстрочені податкові активи	16	2 033 021	2 138 292
Необоротні активи, утримувані для продажу		39 614	42 005
Інші активи	17	2 451 078	767 757
Усього активи		161 625 382	170 591 532
Зобов'язання			
Заборгованість перед кредитними установами	18	24 405 913	23 283 787
Заборгованість перед клієнтами	19	82 164 932	90 503 580
Емітовані єврооблігації	20	42 541 905	38 821 831
Субординований борг	21	3 584 690	3 615 792
Резерв під зобов'язання кредитного характеру	23	77 674	6 168
Інші зобов'язання	17	409 021	323 987
Усього зобов'язання		153 184 135	156 555 145
Капітал	22		
Статутний капітал		38 730 042	38 730 042
Резерв переоцінки		(816 406)	282 951
Результат від операцій з акціонером		635 104	635 104
Непокритий збиток		(30 270 419)	(25 774 636)
Резерви та інші фонди		162 926	162 926
Усього капітал		8 441 247	14 036 387
Усього капітал та зобов'язання		161 625 382	170 591 532

Затверджено до випуску та підписано

25 квітня 2019 року

Голова Правління

О.В. Гриценко

Головний бухгалтер банку

Н.А. Потьомська

Медко В.М.
247-89-16

Примітки на сторінках 42-122 є невід'ємною частиною цієї річної окремої фінансової звітності.